

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

AH
4818
30

HD WIDENER

HW RHSU M

AH 41818.30

9th & 11th St.

**HARVARD
COLLEGE
LIBRARY**

**Bought with income
from the Bequest of
HERBERT NASH, JR. '05**

Laus Amicus

MORES HEROICÆ ÆTATIS APUD VETERES GRÆCOS

ET

SCANDINAVOS COMPARATI.

DISSERTATIO,

CUJUS PARTEM PRIMAM

VENIA AMPL. FAC. PHILOS. UPSAL.

PRÆSIDE

MAG. ERICO GUST. GEIJER

HISTORiar. PROF. REG. ET ORD.

REG. ORD. DE STELLA POLARI EQUITE,

ACADEMIÆ SVECANÆ OCTODECIMVIRO, REG. ACAD. LITT. HUM.

HIST. ET ANTIQU. HOLM. REG. SOCIET. SCIENT. UPSAL. REG.

SOCIET. SCIENT. NIDAROS. REG. SOCIET. SCIENT. AC LITT. HUM.

• GOTHOB. NEC NON REG. SOCIET. SCIENT. HAFN. ET ARCHÆOL.

SCAND. HAFN. MEMBRO.

PRO GRADU PHILOSOPHICO

P. P.

JÖNS SÖDERBERG

STIP. JUNGEL, VERMEL.

IN AUDIT. GUSTAV. DIE XV MAJI. MDCCCXXX.

H. A. M. S.

UPSALIÆ

EXCUDEBANT REGIÆ ACADEMIÆ TYPÖGRAPHI.

AH. 4818.30

✓

FABRIKÖREN

OCH

RIDDAREN AF KONGL. WASA ORDEN

HÖGÅDLE

HERR LARS J. SÖDERBERG

En värdad Farbroder

HARVARD
UNIVERSITY
LIBRARY
NOV 15 1965

belgadt

af

J. Söderberg.

VIRO SUMME REVERENDO

PAROECIARUM FOGDÖ ET HELGARÖ PASTORI

DOM. P. AD. FOGELSTRÖM

Præceptori Optimo

Sacrum

dicavit

J. Söderberg.

NICOLAO SÖDERBERG
ET
CHRISTOPHORO SÖDERBERG

Fratribus Optimis

Pietas Fratri.

MORES HEROICÆ ETATIS APUD VETERES GRÆCOS

SCANDINAVOS COMPARATI.

Suos habet quæque ætas mores, quibus noscitur, et quidem ubique terras. Nam si multa etiam existeret ad mores fingendos concurrunt, cælum, solum et penates, animi tamen effigies et speculum mores sive hominis sive gentis merito dicuntur, et, cum causa interiori, scilicet animo culturæ patiente, inprimis pendeant, gradum hujus culturæ moribus respondere, non est quod miremur. Hinc similitudo morum inter gentes etiam longe dispitas, simili culturæ gradu observatur, et quidem eo facilius, quo magis status vitæ socialis priscam redolet simplicitatem. *Heroicæ*, quam dicunt, *Ætas* inter antiquissimum patriarchalem et civilem populorum statum, medium ferme tenet locum, quo primæva pax cedit bellis, ex quibus ipsis pax munita legibus deinceps surgit. Exquisite rem civilem cultum præcedit hæc ætas, nec minus *Historicæ*, proprie sic dictæ, anterior est. Appellium ætatis, historicæ, quam nos laudamus, crispus parum curiosus, memoriam tantum reliquit non scriptam, sed vatum ministerio fictam. Belli-

P. I.

tor et Vates hujus ævi summos ferebant honores. Fortia facere et canere virtus erat.

Quia penes poëtas omnis fere hujus ætatis memoria est, ~~mirabilia~~, quæ scilicet poësi propria sunt, nativa proclivitate sectatur, et religionibus populorum, humana miscendo divinis, se accommodat. Hinc *Epica* etiam *Ætatis* nomine eam appellare usu venit. Nec defuere, qui Epox verum extra hanc ætatem condi posse negaverint, cum miracula, quibus id genus poëseos delectatur, frigeant sponte ficta, nec mentem inspirent nisi fide tradita. Utcunque sit, quæ poëseos opus oblivione exempta sunt æcula, hæc sola se dignas, quæ memoriâ teneantur, probant: nec ævo omnia culturæ expecti contigit unquam ita illustrari. Barbari non sunt, quos Musa vocat mori, et proelia Indianorum in America silvis commissa ab Iliacis armis, nulla re magis distant quam Homero vate.

Et majoribus quidem nostris tali Poëtarum principe gloriari non licere, probe scimus. At fuit etiam in Scandinavia nostra ævum, ejus imaginem bellator et vates ita effluxerunt, indistinctabili nexu juncti, ut eorum fere sola manserit memoria superstes: fuit heroica ætas audacissimorum facinorum ferax, late per orbem terrarum circumlatis armis famosa, nec vatum minus gloriâ, quam heroum fortibus factis plena. Per æcula duravit, a magna illa migratione gentium, quæ Romane imperio ruinam intulit, usque ad Christianismum in Septentrionem illatum. Nos veterem patriæ Historiam manibus volventes, quæ vatum antiquorum fide fere omnis nititur, repetita simul lectio HOMERI præcipue ad hanc compa-

rationem instituendam movit. Quæ strictim adnotavimus, ea damus. Materiam gravioribus dignam curis, prælibatam potius hinc pagellis quam exhaustam sistimus, et Tuo, Benevole Lector, mitiori iudicio commendamus.

In moribus comparandis, quis Vatribus heroicæ ætatis assignandus sit locus apud veteres Græcos nostrosque majores, primum paullo diligentius inspicere juvat. Historicos hujus ætatis poëtas diximus. HOMERUS pro se suoque ævo loquitur solus. Carmina ejus, fluvii instar limpidissimi, per omne volubilis ævum, sæcula transeunt, et remotissimam etiam posteritatem nativa, quæ Musarum fontem sapit, dulcedine recreant. Camenæ, ut fas est, ei omnis memoriæ et scientiæ fons et origo salutantur:

ὑμῖς γὰρ θεαὶ ἐσθε, πάρεστέ τε, ἵστε τε πάντα. 1)

Ἐννεπε μοι Μῆσα invocatio est omnibus post eum repetita poëtis, etiam iis, qui irritas fundere preces solent. Ut omnia ad deos refert, ita deorum auxilio, Apollinis Musarumque favori, attribuit virtutem ardoremque poëtæ, quo instigatur vates αἰδέμεναι κλέα ἀνδρῶν. 2) Licentiâ, quæ fictione gaudet, poëticâ usum fuisse in rebus gestis tradendis, procul dubio est, cum absque hac nulla exstare posset Poësis; fictio vero plerumque vix sibi conscia videtur esse, et veritas inter virtutes poëtæ etiam expresse numeratur. Sic ULYSSES DEMODOCUM vatem adloquitur:

Δημόδοκ', ἔρχομαι δὴ σε βροτῶν αἰνίζομαι ἀπάντων
ἢ σέ γε Μῆς' ἐδίδαξε, Διὸς παῖς, ἢ σέ γ' Ἀπόλλων.

1) Il. II. v. 485.

2) Od. VIII. v. 73.

ALCINOÏ deorum herōumque gesta celebrantem audivimus
DEMODOCUM, coecum vatem λαοῖσι τιτιμένον.

πᾶσι γὰρ ἀνθρώποισιν ἐπιχθονίοισιν αἰοῖδοι
τιμῆς ἔμμοροι εἰσι καὶ αἰδοῦς, οὐνεκ' ἄρα ἀφείας
οἴμας Μοῦς' ἐδίδαξε. Φίλησε δὲ Φῦλον αἰοιδῶν. 10)

ut de honore, huic debito, loquitur ULYSSES, præmio si-
mul supra mensam porrecto, quod nescio an æmulatione cer-
tantium nostrorum poetarum hodie satis dignum videatur, pin-
gui scilicet frusto dorsi suilis assato. Pretium forte addatur
honori, si talia psonia,

ὄψα τε, οἷα ἔδουσιν Διοτρεφῆς βασιλῆς, 11)

regibus virisque nobilibus convenire ex HOMERO docemur, qui
"heroem" DEMODOCUM ob signum hoc benevolentiae et liberali-
tatis animo lætatum fuisse etiam testatur. Non epulis solum
et conviviiis sed et consiliis regum vates interfuisse novimus,
"Viro cantori," quem postmodum ÆGISTHUS deserta in in-
sula perire fecit, AGAMEMNON Trojam proficiscens curam
uxoris CLYTEMNESTRÆ commisit. 12) Reges et ipsos poeti-
cam exercere artem nonnumquam comperimus. Legati Græ-
corum, cum ACHILLEM quaerent, inveniebant in littore ad
Iyram "laudes virorum" canentem,

τῇ ὄγῃ θυμὸν ἔτερεπον, αἶσι δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν. 13)

Quoniam poësi antiquitus omnis continebatur rerum gestarum
memoria, hinc explicandus est etiam mos Spartanorum, quo

10) Od. VIII. v. 472 et 479 seq. 11) Od. III. v. 480.

12) Od. III. v. 267. 13) Il. IX. v. 189.

rex ante proelium commissum Musis sacrificare iussus est, 14)

Si ab heroica Græcorum ætate ad nostram oculos convertimus, ab illa non minus distare, quam a calore æstivo medix hiemis frigora, forsàn videatur. At si multum differre haud negamus, insignis tamen restat similitudo, et quidem tribus præcipue ex causis. Primum heroica Septentrionis ætas et bellica virtute et rerum gestarum magnitudine Græcis minime cedit; deinde vatium antiquorum fide hæc ut illa memoriæ tradita est: in commemoratione denique eventuum potius utriusque ævi locupletissima mythorum copia adjuvantur, quæ Epicæ Ætati propria est, et simul culturæ futuri temporis augurium. Hæc itaque Mythologiâ et, quæ ab illa, tamquam fonte, deducta est, poësi, utramque etiam gentem comparare licuisset, si nostri in præsentî fuisset propositi. Id saltem monere juvat, si Homericos mythos septentrionalibus, ut sol vernus hiemales superat umbras, venustate longe excellere plerique judicent, etiam nocti stellatæ suam esse pulchritudinem; et si mortalia pectora, quotquot vitalem carpunt auram, Homæus, ut non alius, Musis edòctus, demulceat, vaticinium, cui vetus Septentrio fidem adiecit, immortalitate plenum etiam "alterius lucis" 15) solatia docuisse. Nostra vero quia in moribus comparandis præcipue versatur disquisitio, quænam vitiis heroica ætas Septentrionis reservaverit honorem, paucis nunc videamus.

---

14) PLUTARCH. in Lycurgo. c. 21. 15) "Ljos ættar" "altera lux" — majoribus nostris vita post mortem nominabatur. Atlamal, Str. 80.

Scandinavos priscos etiam posseos originem ad Deos retulisse constat. 16) Ars enim vaticinandi, a dñis ad sacerdotes devoluta, religionibus primo omnis continebatur. Hinc antiqua cantus vocabula apud nostrates vaticinii, exorcismi et precationis significationem involvunt. 17) ut etiam, Latine *carmen*, *cantiq* et Græcorum, *ἔρως*. Ex sacra poësi profana facta est; theurgica erat primum, heroicæ postea induit habitum. In hoc studio apud Homæum cernitur, levi admodum prioris memoria. Quo tamen concludere non licet illud apud Græcos non existisse, vel tempore posterius fuisse, ut quidam subtilius quam verius argumentantur. Argumentum enim ex silentio, in verustis rebus et monumentorum defectu, præcipue fallax est. Ex adytis templorum in regum aulas profecta poësis humana divinis æquiparanda; ecclesiam terrestri aulæ typum et exemplar fixit. Omni, *παιρὸν τῶν θεῶν*, ut Jovis, thronum circumdarent duodecim dii consentes, quibus rex et senatus apud majores nostros etiam numero respondere, VALUALLÆ nomine regum aulam poësis ornant. Conciones et judicia, ferias indicatas, epulas sacrificales, convivia sermone et cantu exhilarata, belli pacisque opera ad exitum etiam vitam transferunt; eo deorum heroumque consortio, utrisque grati tentantur. 18) Exempla heroum et regum, qui artem vatis ipsi collebant, apud majores nostros haud infrequentia, favoris vero, quo artem amplexi sunt, frequentissima videmus. Et manu fortes et cantare paratos adamavit Apollo Hyperboreus sates. STARCATHERUS heros nobilissimus etiam poëta ab antiquitate laudatur. Circa vexillum

16) *Sú þrótt hófz af þeim i Norðlondum Yngl. Saga. C. 6.*

17) Ita *Rán* vel *Rana*, *Galdr*, *Ljod*, *Pala*.

18) Cfr: *GEIJER Svea Rikes Håfder P. I. p. 301.*

**MORES HEROICÆ ÆTATIS APUD VETERES GRÆCOS
ET
SCANDINAVOS COMPARATI.**

DISSERTATIO,

CUJUS PARTEM SECUNDAM

VENIA AMPL. FAC. PHILOS. UPSAL.

P R Æ S I D E

M A G. ERICO GUST. GEIJER

HISTORICAR. PROF. REG. ET ORD.

REG. ORD. DE STELLA POLARI EQUITE,

ACADEMIÆ SVECANÆ OCTODECIMVIRO, REG. ACAD. LITT. HUM.

HIST. ET ANTIQU. HOLM. REG. SOCIET. SCIENT. UPSAL. REG.

SOCIET. SCIENT. NIDAROS. REG. SOCIET. SCIENT. AC LITT. HUM.

GOETHOB. NEC NON REG. SOCIET. SCIENT. HAFN. ET ARCHÆOL.

SCAND. HAFN. MEMBRO.

P R O G R A D U PHILOSOPHICO

P. P.

FREDRICUS FRYXELL

STIP. REG. VERMEL.

IN AUDIT. GUSTAV. DIE XV MAJI. MDCCCXXX.

H. P. M. S.

U P S A L I Æ

EXCUDEBANT REGIÆ ACADEMIÆ TYPOGRAPHI.

BRUKS-PATRON
HÖGÄDLE
HERR GUSTAF WOHLFAHRT
SAMT
FRU AUG. CAROL. WOHLFAHRT
FÖDD SAHLIN

tacksamt och vördnadsfullt tillägnadt

af

Fredrik Fryxell.

HARALDI HILDETAND in pugna Bravallensi, novem dimicasse poëtas, poëtarum affirmatur fide; nec pauciores apud **EISTHNUM BELI** Sueciz regem commoratos fuisse tradunt. **RAGNARUS LODBROK**, et regina et filii ejus in vatum numero sunt. In aula **HARALDI FULCRICOMI** poëtæ in sede eminenti ex adverso principis conspiciebantur, inter amicos regis honoratissimi. Pari fere dignitate etiam ab **OLAO SKÖTKONUNG**, primo Sueciz regis christiano, habitos fuisse, constat. 19) Nam, religione licet mutata, diu tamen permansit antiquus vatum honos, et opinio, eorum potissimum ope res gestas oblivioni eximi, inconcussa vigeat. Ingentem versuum numerum poëtas memoriâ tenuisse constat. Coecus vates **STUF** coram **HARALDO STRENUO**, Norvegiz rege, qui et ipse arti poëticæ addictus erat, sexaginta, una vespera, poëmata recitavit, duplicemque numerum scire professus est. 20) Recitatum publice poëma præsentes memoriæ mandare studebant, et pretium carminis promissum denegatum fuisse novimus, si poëta, antequam carmen edidicissent quidam auditorum, ex aula principis exiret. 21) **CANUTUS MAGNUS**, Danorum rex, mortem etiam poëtæ minitatus est, quod brevi et exiguo carmine illum laudare ausus esset. 22) **OLAUS SANCTUS** in pugna, quæ ei fuit ultima, ad *Stiklarstad*, tres juxta se collocavit poëtas, ut omnia be-

P. II.

2.

-
- 19) Lib. cit. 20) Thattr. om Stuf Skald. MÜLLER Saga Bibliotek III. 377. 21) Cfr. Snegle Halla Thattr. I. c. III. 349. 22) Ampliori in honorem regis poëmate confecto, quod *Höfuðlausn* (redemptio capitis) dictum est, poëta munere L selibra- rum argenti honoratus abiit. HEIMS KRINGLA. Saga af Olafi hinom Helga c. 18a.

ne viderent, nec aliorum egerent testimoniis. "Vestrum enim est, ait, hæc enarrare, et carminibus commemorare". SNORRÓ itaque STURLAUS, historiæ septentrionalis parens, SCALDIS vel poëtis plurimum auctoritatis tribuit, et ex narrationibus omnibus, quæ fide antiquitatis, per ora essent traditæ, carmina maxime incorrupta ducit, riteque intellecta ut testimonia historicæ veritatis admittit. 23) "Nos vero, ait, id potissimum sumimus nostræ narrationis exemplar, quod in iis dictum est carminibus, quæ coram ipsis Principibus aut eorum filiis cecinere poëtæ: id enim omne verum ducimus, quod in istis reperitur carminibus de expeditionibus eorum, rebusque in bello gestis. Est quidem mos poëtis ejus præcipue decantare laudes, quem ut præsentem venerantur, aut sibi sumere celebrandum, nemo autem eo procederet audaciter, ut ipsi Principi narraret res ab eo gestas, quas falsus vanoque fictas esse mendacio, tam reliquis auscultantibus, quam ipsimet regi, constaret; id quod dedecori esset et contumeliæ, non laudi". 24)

Ex depravatione patriarchalis ætatis heroicum ævum surgit. Hinc, se cum illa comparando, melius, cultius sibi videtur, suumque vitæ socialis statum opponit antecedenti, agresti, ferro, immani, cum primæva simplicitas in effrenam, nullo vindicæ, degenerasset licentiam. Ita culturæ Homericæ ætatis opponitur barbaries hominum *ὑπερφιάλων, ἀδερμίστων, οἱ*

---

23) Enn quæðin Pykin mer sízt úr stad færð, ef þau eru rett-
quæðin oc skynsamliga upptekin. HEIMS KRINGLA Ed. SCHÖ-
NING. Præfatio.

24) Ib. ex versione SCHÖNINGK.

οὔτε φυτεύουσιν χερσὶν φυτὸν, οὔτ' ἀρώσιν, 25)

qui superbientes, sine lege vivunt, neque agrum arant, nec semen solo committunt, sed fructibus, quos sponte edit terre benignitas, vitam sustinent. Montium speluncis pro domibus utuntur, concilia publica, jura et mutua officia ignorant, in uxores et liberos arbitrium pro se quisque exercentes.

τοῖσιν δ' οὐτ', ἀγοραὶ βουλευφόροι, οὔτε θεμιστές·

ἀλλ' οἷον ὑψηλῶν ὄρεων ναίουσι κάθηται

ἐν σπέσσι γλαφυροῖσι θεμιττεύει δὲ ἕκαστος

παίδων ἢ δ' αἰλόχαν, οὐδ' ἀλλήλων αἰλέγουσιν. 26)

Hæc vero morum insolentia vitæ sociali, qualis jam diu viguisset, aperte opponitur. Heroicæ igitur ætæ, legibus, regiminis, conciliis publicis et agricultura, qua fruitur, culturæ gradum ipsa significat, et deorum etiam religione a corruptione iudioris se distinguit. Νῆπι CYCLOPÆ, quorum barbariem, jam depictam, referimus, αἰθεοὶ sunt, et deorum, qui Olympum tenent, religionem spernunt.

οὐ γὰρ Κύκλωπες Διὸς αἰγώχου αἰλέγουσιν,

οὐδὲ θεῶν μακάρων. 27)

Gigantea forma et viribus præditi fortiores etiam se putant.

Hoc vero ipso, quod deorum metu liberi sint, κύκλωπες καὶ αἰγεία Φύλα Γυγάντων diis propiores esse dicuntur. 28) Antiqua hæc barbaries in arctoïis etiam mythis, ut in omnibus fere aliis, giganteo genere representatur. JOTTI, THYRSI nostratibus apellantur. ASARUM imperio non subjecti, huic potius inimicissimi, humano

25) Od. IX. v. 106.

26) Od. IX. v. 112. seq.

27) Od. IX. v. 275.

28) Od. VII. 256.

cultui alieni, moribusque, speciemque habitatores, moribus utuntur non dissimilibus iis, quos, Homero duce, jam adumbravimus. A THORO fulminante, ut Titanes a JovE, puniuntur.

Regiminis forma heroicæ ætatis Monarchica est.

οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη· εἰς κοίρανος ἔστω,
εἰς βασιλεύς, ᾧ ἔδωκε Κρόνου παῖς ἀγκυλομήτεω
σκηπτρόν τ' ἠδὲ δέμιστας, ἵνα σφίσι βασιλεύῃ. 29)

celebrata sunt verba HOMERI, quibus tamen, cave credas, absolutum intelligi imperium, a priscis Græcorum non magis quam nostratum moribus alienum; licet *Einvalds Konungr* Rex Upsaliæ olim appellatus sit. Ad JOVEM, ut ad ODINUM nostrates, regum referebat eliminata Græca antiquitas. "Jove nati"—*Διογενεῖς*—HOMERO reges sunt. Sacerdotalis, quod ætæ huic origini conveniebat, reverentia officii, apud antiquissimos Septentrionis reges maxime conspicua, minus apud Homericos apparet reges; licet his etiam eam competuisse multa probent. *Vördr Vestalls* "custos sacri altaris" Rex Upsaliæ dictus est, 30) et cum pro annona sacrificare sibi injunctum habuerit, hinc bonam annonam bonum diisque acceptum sequi regem, populo alte persuasum hæsit. Eadem de bono rege priscis Græcis stetit sententia.

— — — — Φέρησι δὲ γαῖα μέλαινα
πυρρὸς καὶ κριθὰς, βεῖθησι δὲ δένδρεα καρπῶν,
τίκτει δ' ἔμπεδα μῆλα, θαλάσσης δὲ παρέχει ἰχθῦς,
ἐξ ἐπηγεσίης. 31)

29) Il. II. 204. seq.
c. 24.

30) A Thibdolfo vate, *Ynglinga Saga*
31) Od. XIX. III. seq.

et, cum reges publica sacrificia curantes sæpe nobis exhibent HOMERUS, eandem popularis hujus opinionis rationem statuere licet. In eo utraque gens convenit, quod distinctum et proprium ordinem Sacerdotum 32) ignorasse videntur; quo ipso sacram potestatem cum profana conjunctam fuisse pater. Sveciæ antiquos reges proventibus vixisse præcipue prædiorum, quæ ad sacrificia sustentanda destinata a templo Upsaliensi *Uprala öde* nominabantur, notissimum est. Nec aliter primis reges Romanorum "agrum magnum et uberem habuisse, ex cujus redditibus et sacra diis faciebant et domi victitabant splendide," ex DIONYSIO HALICARNASSENSIS edocemur. 33) Abrogato Romæ regum imperio sacerdotale tamen regis nomen abrogare religioni habitum est; itaque, LIVIO teste, "quia quædam publica sacra per ipsos Reges factitata erant, ne ubiubi Regum desiderium esset, *regem sacrificulum* creant." In Græcia etiam, regibus ceterum valere jussis, reges sacrificuli (*βασιλεῖς τῶν ἱερῶν*) creati sunt. Ita in Atheniensium republica secundus Archontum, cui sacrorum cura demandata erat, *βασιλεὺς*, uxorque *βασιλισσά* salutati sunt. Cum vero hæc omnia in rege præcaram religionem indicent, illud etiam Homericum huc pertinere censendum est, quod scilicet

---

32) Pauca admodum vestigia in Homero apparent; at quæ de *Chrysa* sacerdote, de *Chalcante*, *Halitherse*, *Leiodæ* cet. vatibus et haruspicibus habet, potius ad corroborandam, quam infirmandam nostram sententiam conferunt.

33) Ant. Rom. L. III. c. 2. TULLUS HOSTILIBUS, τῶν βασιλευν ἀλγεῖν permisit dividi inter inopes; professus patrimonium sibi sufficere in sacrificia sumtusque domesticos. *ibid.*

ager regalis τέμενος 34) vocatur, quo imprimis vocabulo delubrum sive locus vel ager religione consecratus denotatur. Hic igitur Κληρὸς τῶν βασιλείων idem Græcis, quod *Uprala* dda majoribus nostris, fuisse videtur; neque ipsum templi Sviogothici nomen, ob deorum præcipue cultum impositum, scilicet *Uppralr* h. e. *atrium altis situm*, a Græcorum abluo more, qui ad sacra venire verbo ἀναβαίνειν 35) h. e. *ascendere* exprimunt, quia sublime deos habitare persuasum erat.

Si rure suo, domesticis occupatum curis, Regem^m Homericum observare libet, en, scutum inspiciamus Achilleum, ubi inter simulacra Vulcani arte exsculpta, hoc etiam oculis objicitur:

Ἐν δ' ἐτίθει τέμενος βαθυλήϊον· ἔνθα δ' ἔριδοι
 ἡμῶν, ὅζειας δρεπάνας ἐν χερσὶν ἔχοντες.
 δράγματα δ' ἄλλα μοι ὄγμον ἐπήτριμα πίπτον ἔραζε,
 ἄλλα δ' ἀμαλλοδετῆρες ἐν ἑλλεδανῷσι δέοντο.
 τρεῖς δ' αἶψ' ἀμαλλοδετῆρες ἐφέστασαν· αὐτὰρ ὅπισθεν
 παῖδες δραγμεύοντες, ἐν ἀγκαλίδεσσι φέροντες,
 ἀσπερχές πάρεχον· βασιλεὺς δ' ἐν τοῖσι πιωπῇ
 σκῆπτρον ἔχων ἐστήκει ἐπ' ὄγμου γηθίσυνος κῆρ.
 κίρνας δ' ἀπάνευθεν ὑπὸ δρυὶ δαῖτα πίνοντο,
 βοῶν δ' ἱερεύσαντες μέγαν ἄμφεπον αἱ δὲ γυναῖκες,
 δεῖπνον ἐρίδοισιν, λευκὰ ἄλφιστα πολλὰ πάλων. 36)

34) II. VI. 195.

35) Vel ἀνέρχεσθαι cfr. NITSCH Beschreibung des Zustandes der Griechen. 2te Aufl. I. 656. Eodem sensu ἀναβαίνειν ἢ ἱεροσόλυμα in Sacro Codice usurpatur.

36) II. XVIII. 550—560.

Simplicitate morum his congruit sequens, ex SNORRONE STUR-
LÆO desumpta, Regis effigies. OLAUS, post mortem, SANCTUS,
juventute, ut mos erat tunc temporis, bellicis expeditionibus
insuuta, in Norvegiam redit regnum adfectans et vitricum
suum regulum SIGURDUM, cognomine SYR, invisere parat.
"Erat in agro (verba sunt SNORRONIS) constitutus Rex SI-
GURDUS SYR, cum ad eum accedentes nuntii nova ei narra-
runt, quæque domi in villa curabat ASTA (uxor ejus et mater
OLAI). Ingenti ibi Rex stipatus erat operariorum multitudo,
quorum segetem falce metebant quidam, alii messem in ma-
nipulos colligebant, alij (siccam) equis ad horrea vehabant do-
mum, alii in cumulos sub tegmina pensilia aut in horreis
congebant. (Interea) Rex duobus viris comitatus, interdum
agros visebat, interdum messem cumulantes." — Neque cete-
ra, quia inseramus, abstinere possumus. — "Fertur autem
(Rex) ita fuisse vestitus, ut tunica indutus cærulea cæruleis-
que braccis, 37) suras altis calceis esset cinctus, quos lora ibi
stringebant, toga (præterea) cinerei coloris, ejusdemque colo-
ris lato caput pileo et vultum rricula fluente tectus, nec non
manu baculum gestans, capitatum globulo argenteo inaurato
et circulo cinctum argenteo" Si parum splendidus regius

---

37) HEIMSKRINGLA Saga af Olafi hinom Hielga c. 31 ex versione
SCHÖNINGII. *Tunica et braccæ (kjortel och hosor). Kjortel* o-
lim etiam de virorum vestitu usurpabatur; hinc *Mannakjortel* et
Quinnokjortel destinguit Statutum Reg CAROLI VIII a. 1450. ad fin.
Syr. Birc. Braccæ et tibiae et femora tegebant, Græcis et Romanis
inusitatæ, donec septentrionalium gentium imitandi mores cupido et
Romam invasit. HONORIUS a. 397 Gothiciæ vestibibus seu bracciæ et
pellibus uti edicto prohibuit. Pellitæ vestes non minus quam braccæ
ex Septentrionalium populorum consuetudine primum Romanis inno-

hic nobis ornatus videtur, Regis tamen ΛΑΕΡΤΙΣ longe excedit, qualis apud HOMERUM cernitur, quum filius ULYSSES re-
dux patrem in horto invenit arbores circumfodientem:

τὸν δ' οἷον πατέρ' εὗρεν εὐκτιμένη ἐν αἰλῶνι,
λίστρεύοντα φυτὸν ῥυπόωντα δὲ ἔστο χιτῶνα.
ῥαπτὸν, αἰεκέλιον περὶ δὲ κήμησι βοείας
κνημίδας ῥαπτάς δέδετο, γραπτὺς ἀλεείνων
χειρίδας τ' ἐπὶ χερσὶ, βάτων ἕνεκ' αὐτὰρ ὑπερθεῖν
αἰγείην κύνειν κεφαλῇ ἔχε, πένθος αἰέζων. 38)

Et primum quidem fieta oratione patrem tentat, deinde certis indicibus se filium diu desideratum adesse probat:

οὐλὴν μὲν πρῶτον τήνδε φράσαι ὀφθαλμοῖσιν,
τὴν ἐν Παρνησῷ μ' ἔλασεν σὺς λευκῷ ἄδόντι.
οἰχόμενον σὺ δὲ με πρότερος καὶ πότνια μήτηρ
ἐς πατέρ' Αὐτόλυκον μητρὸς φίλον, ὅφρ' ἂν ἐλοίμην
θῶρα, τὰ δεῦρο μολῶν μοι ὑπέσχετο καὶ κατένευσεν.
εἰ δ', ἄγε τοι καὶ δένδρε' εὐκτιμένην κατ' αἰλῶνι

---

tuere. Gothorum Principes SIDONIUS (Epist. VIII) *pellitos reges* dicit. Pellibus ovillis seculo XII aulicos Danorum regis vestitos fuisse ex Saxone (L. XIII) concludere licet, talique etiam vestitu CAROLUM MAGNUM tempore hiberno incessisse narratur. Cfr. BECKMAN *Beyträge zur Gesch. der Erfindungen*. Pellitæ vestes nec Græcis in usu fuerunt. Heroës tamen antiquitatis exuvias ferarum portare solebant. Sic AGAMEMNON pelle leoninâ adhuc cruentâ, MEMELAUS vero pardaleâ indutus conspicitur. IL. X. 24, 29.

38) Od. XXIV. 226—231.

MORES HEROICÆ ÆTATIS APUD VETERES GRÆCOS

ET

SCANDINAVOS COMPARATI.

DISSERTATIO,

CUJUS PARTEM TERTIAM

VENIA AMPL. FAC. PHILOS. UPSAL.

PRÆSIDE

M. A. G. ERICO GUST. GEIJER

HISTORIAR. PROF. REG. ET ORD.

REG. ORD. DE STELLA POLARI EQUITE,

ACADEMIÆ SVECANÆ OCTODECIMVIRO, REG. ACAD. LITT. HUM.

HIST. ET ANTIQ. HOLM. REG. SOCIET. SCIENT. UPSAL. REG.

SOCIET. SCIENT. NIDAROS. REG. SOCIET. SCIENT. AC LITT. HUM.

GOETHOB. NEC NON REG. SOCIET. SCIENT. HAFN. ET ARCHÆOL.

SCAND. HAFN. MEMBRO.

PRO GRADU PHILOSOPHICO

P. P.

CAROLUS NICOLAI

OSTROGOTHUS.

IN AUDIT. GUSTAV. DIE XXVI MAJI. MDCCCXXX.

H. A. M. S.

UPSALIÆ

EXCUDEBANT REGIÆ ACADEMIÆ TYPOGRAPHI.

IN SACRAM REGIAM MAJESTATEM

SPECTATÆ FIDEI VIRO

IN REGIA ACADEMIA UPSALIENSI

LITTERARUM ORIENTALIUM PROFESSORI REG. ET ORD.

CELEBERRIMO DOMINO

MAG. **PETRO SJÖBRING**

beneficiorum

CAROLUS

IN REGIA ACADEMIA UPSALIENSI

HISTORIÆ ET STATISTICÆ ADJUNCTO

CELEBERRIMO DOMINO

MAG. VILHELMO FR. PALMBLAD

pie memor

NICOLAI.

VIRO ADMODUM REVERENDO
PAROECIARUM ROXLÖSA ET WÄFVERSUNDA COMMINISTRO

DOMINO OLAO LEIJDNER

ET

PRÆCLARISSIMO DOMINO

MAG. CAROLO A. LEFFLER

Amicis Amicus

RESPONDENS.

εἶπω, ἄ μοί ποτ' ἔδωκας, ἐγὼ δ' ἤτεόν σε ἔκαστα,
 παιδὶός ἐὼν, κατὰ κῆπον ἐπισπόμενος· διὰ δ' αὐτῶν
 ἱκνεύμεσθαι, σὺ δ' ὠνόμασας καὶ ἔειπες ἔκαστα.
 ὄγχνας μοι δῶκας τρικραΐδεα καὶ δέκα μηλέας,
 σικκέας τεσσαράκοντ' ἔρχους δέ μοι ὦδ' ὀνόμηνας
 δώσειν πεντήκοντα, διατρύγιος δὲ ἕκαστος
 ἦεν· ἐνθα δ' ἀνὰ σταφυλαὶ παντοῖαι ἔασιν,
 ὅπποτε δὴ Διὸς ἄραι ἐπιβρίσειαν ὑπερθευ.

Ὡς φάτο· τοῦ δ' αὐτοῦ λῦτῃ γούνατα καὶ φίλον ἦτορ,
 σήματ' ἀναγρόντος, τα οἱ ἔμπεδα πέφραδ' Ὀδυσσεύς.
 ἀμφὶ δὲ παιδί φίλῳ βάλε πῆχες· τὸν δὲ ποτὶ οἷ
 εἶλεν ἀποψύχοντα πολύτλας Διὸς Ὀδυσσεύς 39).

Idem vero LAËRTES, cum ante coenam lotus unctusque et pulcro indutus pallio balneo exit, Minerva simul augente senis formam, filio ἀθανάτοισι θεοῖς ἡαλίγκιος videtur. Ita et heroës Septentrionis, cum veste solenni incederent ornati, DIIS ASIS forma assimilantur 40); neque Rex SIGURDUS SYR tam humili cultu semper utitur, sed multo splendidiori quum privignum OLAUM convivio domi excipit. Coenam vero hanc adventitiam non sicco præterire pede, venia Lectoris, placet. Pomis quidem et piris, quibus LAËRTIS abundabat hortus (ut ficus uvasque taceamus), carere cogimur.

P. III.

3.

39) Od. XXIV. 331—348.

40) Exemplum videsis: Svea Rikes Håfd. I. p. 302. not. I.

Horti olitorii, vel viridarii, sub nomine *Grasgardur*, in Scandinavia sub gentilismo nonnunquam mentionem esse factam novimus 41). Arborea vero fructifera, quarum impatientem etiam Germaniam fuisse TACITUS affirmat 42), multo serius nostrum pati coelum, et id quidem Monachorum curâ, edoctæ sunt 43). Pro vino hydromeli contenti erimus vel cerevisiâ, secundum TACITUM, "humore ex hordeo aut frumento in quandam similitudinem vini corrupto" 44). Dapes vero, quæ lautitias Homericarum epularum æmulantur, imprimis vero lardum *ὄσος ἀγυιόδοτος*, probabile est, non desiderabit mensa Regina ASTÆ, convivium filio parantis. SNORRONEM iterum audiamus. "Ad villam appropinquante REGE OLAFO, cursu domum festinantes famulorum quidam atque atrium intrantes, ubi sedebat ASTA, mater OLAFI Regis, mulieribus quibusdam cincta, nuntiant ei adventum Regis OLAFI, illumque brevi adfuturum. Surgens mox ASTA vocansque tam viros quam mulieres famulas jubet, ut omnia optime pararentur. Quatuor mulieres jussit coenaculi apparatus promere, illudque quam ocyssime aulæis atque sedilibus et culcitis instruere. Straminibus pavementum sternebant domesticorum duo; duo abacum poculis atque potoriis aptum posuere, atque vas ansatum (mulso plenum); fercula duo men-

---

41) HEIMSKRINGLA Saga Halfdanar Svarta c. 6.

42) Germania c. 5.

43) Arborum pomiferarum mentio fit in Legibus vetustis Sviogothicis, ut in Vestrogothica Tjuf. B. Fl. 21, Uplandica Widh. B. Fl. 14, cfr Tingm. B. Fl. 14.

44) TACIT. German. c. 23.

se impenderunt: duos et villa ablegavit; ut, quibus opus erat, osyrisque pararetur omnia, dno. sacrasiam antulere; ceteros omnes, tam viri, quam feminae, extra domum in area versabantur. Missi ad SIGURDUM Regem nuntii vestes tulere, regie dignitati aptas, equumque duxere, ephippio aureo stratum, frenoque instructum, lapidibus pretiosis et manto fulgente aurato. Domesticorum quatuor quoque vestes ad vicinas misit rusticas, qui principes quovis invitarent, festis epulis, quibus venientem filium volebat excipere, convivas futuros. Ceteros, qui adfuere, omnes vestes suas induere iussit, pretiosissimas, quae non habentes, a quibus mutuari, — — — De agdele et moribus SIGURDI Regis salubrem accepimus, fuisse illum perquam industrium, in re domestica, ac pecuaria curanda plurimum, cui ipsemet sedulo erat intentus; sed a fastu omni et pompa alienum, et pauca loquentem; omnium vero, qui tunc temporis Norvegiam habitare, prudentia nec non auri argenti-que divitiis praestantissimum; penia studiis deditum, sed a sordibus alienum. Coniux eius ASTA erat insignis liberalitatis atque magnificentiae. — — — Missi ab ASTA nuntiavere Regi, petere ASTAM, ut quod sua iam plurimum referre sibi videbatur, quam magnificentissime se gereret Rex, utque ad ingenium et mores familiae HARALDI PULCRICOMI se potius resque suas componeret, quam avunculi sui materni RANNE MIRONERII (saevi tenuis) vel NARRIDI JANLI vetusti, quamvis sapientia laudibus hi clari essent. Magni momenti res eos portare, sed impertinens atque vehementer respondit Rex: magno apparatu tantam ASTAM excipisse homines minus proficuumque sibi cogitationis gradum confictos; cernere se eam hanc in re nondum mores atque servare indolem, ut maximo

ambitu illam traheret, modo fieri possit, ut eodem facto et ap-
 perenti abintem dimittat filium, quo mundi vententem ample-
 ctatur. Sibi tamen videtur, si res ita sit processura, fore ut
 qui ei fuissent implicati, nec opibus nec viis satis possent
 evadere, cum OLAF, contra majorem longe suis viribus po-
 tentiam luctari esset necesse, Regumque tam Danie quam Svedo-
 niae itam sibi contrahens, si exceptum propositum non vellet mis-
 erum facere. His dictis, considens Rex, caelestis atque pedum
 indumenta sibi detrahi jussit, bracas e corio Cordubensi (*her-
 duna botar*) indui, atque calestia inaurata pedibus aptari. Post-
 hac exutis toga atque tunica, serice induit vestimenta, quibus
 postquam togam ex coacino (*Shavlatz Adpo*) superinduerat,
 gladioque cinctus, celato molto auro, inauratam galeam capiti
 imposuerat, equum ascendit. Missis ad circumjuncta praedia
 operariorum quibusdam, viros sibi adjunxit XXX, vestibus
 aliisque rebus probe paratos, quibus comitatus domum equita-
 vit. Inter hos equitans in villam, cum coenaculo appropin-
 quaret, videt ab altera parte aditum late coruscans procedere
 OLAFI vexillum, quod sequebatur ipse atque ejus comites,
 omnes splendide vestiti, (quos excepere) qui longo ordine in-
 ter axes (utrinque) dispositi erant. OLAFUM regem filium
 suum ejusque comitatum mox obviam accepit et salutatum
 ex equo Rex SIGURDUS ad convivium et pocula invitavit;
 ASTA autem accedens filium osculo exespit, et et hospitium
 secum obtulit nec non terras, opiasque, quaecumque ei auxilio
 esse possent, secum libere participandas omnes. Grates ei
 prolixas egit OLAFUS Rex, quem illa manu prethensum, in
 coenaculum et aulam duxit, atque ad convivium ibi paratum
 sedem. Hospitium vastas armenta corumque equos frumento pa-

scere cum suorum quibusdam in mandatis dederat SIGURDUS Rex, ipse solium suum ascendens maximis summis structo eos excepit convivio." — "Commoratus est ibi aliquamdiu suo cum comitatu Rex OLAFUS, quibus SIGURDUS Rex ad mensam ministrari curavit, alterno quovis die pisces atque cibaria lactea, alterno carnes et cerevisiam" 43).

Mensis non *accumbunt* homines Homerei xvi, qui serios usus invaluit, sed nostro more *sedent*. Sedilia pulchra pretiosis et stragulis apud divites sternuntur 46): apud inferiores ramis frondeis pellis ovilla superinjicitur 47). *Θεσέος* i. e. *καθ' ἑδραν* *ὅν ὑποπόδιον* sive sedile cum pedum fulcro (ut nostratum *Härsati* vel *Högräte*) a patrefamilias vel honoratissimo hospite occupatur. CIRCE ULYSSEM collocat:

— — — ἐπὶ Θεσέου ἀνέκρουσας,

καλῶν, δαίδαλλον, ὑπὸ δὲ Θεσέου περὶν ἔην. 48)

ACHILLES surgens suo insidere throno PRIAMUM jubet 49). Sedes honoratior est quo proximior heros 50); at, e regione etiam ejus 51), vel in medio convivarum honorem habet 52). Usus septentrionis sequentia plenius illustrant. Mos erat antiquus in Norwegia, Danis, nec non in Suecia, ut ubi regia perdis erant, *θένακοτα* (*Thénakotta*) etiam essent. Hac

45) HEIMSKRINGLA Saga af Olafi hinom helga cc. 30, 31, 32, 33.

46) Od. I: 130. II, IX: 202. 47) Od. XVI: 27. 48) Od.

X: 314, 315. 49) II, XXIV: 515, 516. 50) Od. III:

39. VII: 170. VIII: 469. 51) II, IX: 217. XXIV: 502.

52) Od. VIII: 473.

coenacula binas fores in utraque scilicet extremitate habuerunt. Regium vero solium (*Kongr halati*) erat in medio scamni longitudinalis, quod soli obvertebatur, ibi regina, regi ad sinistram sedebat, istæque sedes *Andvagi* tunc vocabantur; unde reliquæ sedes, sive virorum sive feminarum, ab utroque latere eo honoratiore habebantur, quo his propiores erant, ea contra infima, quæ foribus proxima. Vir maximæ in aula dignitatis, qui consiliarius erat Regis, grandævus et sapiens, quales Regibus secum habere tunc temporis solenne fuit, ut antiqua rerum gerendarum exempla et majorum suorum mores, data occasione, perquirere possent in scamno septentrionali 53) Regi adversus (*gagnvart Kongi*) sedebat, eaque sedes ideo *Andvagi* vel sedes suprema septentrionalis tunc appellabatur, isque vicissim feminas a dextra, viros a sinistra habuit. Tunc etiam Regibus mos erat cerevisiam, trans ignem missam, viro huic sibi adverso propinare; atque ita ad propinationem Regis sedere insignis tunc temporis honor habebatur 54). Ignis in medio pavimento (pro pavimento autem solum erat) accensus ardebat: fumus per aperturam in tecto vel parieti factam, *vindöga* 55) appellatam, emittebatur. Hinc cum ti-

---

53) Nomina *Noræ fänk*, et *Södra fänk* (signum septentrionale et meridionale) adhuc in quibusdam Svecis provinciis apud rusticos audiuntur. Cfr LINNÉ *Skånska Resa* p. 35.

54) Ex Genealogia Regum Norvagiæ in notis ad *Saga of GUNNLAUGI ORNSTUNGB* Havnia 1775. p. 138. Cfr HELM. *ORNSTUNGA Saga of Orni* hnom belga. C. 55.

55) Holstede L. Manh. B. I. F. I. Fenestram in tecto collocatam apud rusticos Smolandie adhuc vidit LINNÉ.

gai, quibus solis tectum constabat 56), fuligine atrii conspicerentur, piratarum votum consuetum: "sub fuliginoso non dormire tigno" (*ej sofva under sotad år*) idem ac domibus non pernoctare valebat. Edes regum et optimatum satis amplæ erant, ut et numerosam continerent familiam, et magnum numerum hospitem. INGIALDUS ASTUTUS rex Sveciæ uno coenaculo sex excepit funesto hospitio reges 57). AKIUS, colonorum in Wermelandia potentissimus, Regibus et Norvegiæ et Sveciæ cum conitatu eorum ædibus convivium domi suæ paravit 58). HAQUINUS ANNOSUS, colonus Svecanus, trecentos aluit domi famulos 59). Attii parietibus arma suspensa cernebantur. De coenaculo NERII JARLI narratur, illud clypeis pretiosis ornatum fuisse 60).

Feminae heroum Græcorum conviviiis non intersunt, nisi ministrantes. Apud majores nostros piratæ soli mulieres conviviiis excludebant 61). Præcipua conviviorum causa antiquitus fuit religio; et nullum fere apud HOMERUM exstat convivium, in quo non diis fiant sacra. Si quod mactatur animal, aliqua semper pars consecratur diis adolenda; omninoque quovis alio cibo observatum videmus, ut primitiæ diis offerrentur. Potæ etiam non usi sunt, quin diis etiam libaretur. — Nec aliter apud majores nostros. Epulæ sacrificales (*blotveizlor*) maxime solennes fuisse. "Erat vete-

---

56) Ut in ædibus *Sparrestugor* vocatis, quæ in quibusdam Sveciæ provinciis etiam hodie non exoluerunt.

57) Yngl.S. c. 49. 58) HEIMSKRINGLA Harald Hårf. S. c. 15.

59) Olof Trygvassons S. Ed. REENHJELM. Ups. 1691: p. 8.

60) Gótr och Rolfs S. C. 9. Ed. VERELIUS.

61) Yngl.S. c. 41.

rum more receptum, ut, cum sacrificia erant celebranda, ad templum frequentes convenerint cives omnes, ferentes secum singuli victum et comestum, quæ per sacrificiorum solennia uterentur, singuli etiam cerevisiam, quæ in isto convivio adhiberetur. — Mactata etiam sunt hunc in usum omnis generis pecora, nec non equi. — Atque omnes et suppedanea deorum, templi parietes extrinsecus pariter ac intrinsecus, nec non homines sanguine erant aspergendi, caro autem esca et delicæ hominibus coquenda. Medio in templi pavimento ignes ardebant accensi, super quos penduli essent lebetes. Pocula super ignem trans mittebantur. Convivii auctor princeps pocula debebat consecrare, cibumque, qui ad sacrificia adhibebatur, omnem. Primum ODINO sacrum exhaustiendum erat poculum pro victoria Regi impetranda, regni que felicitate; post hoc alterum, NIFORDI et FÆRYI in honorem, pro felici annona atque pace; quo facto, multis erat usu receptum poculum libare *Bragafull* dictum (in memoriam heroum atque principum in bello cætorum). Prætereaque pocula exhaurebantur, in memoriam defunctorum morte propinquorum, qui præclari nominis olim fuerant: dictaque illa sunt *Minne* 62). EUMÆUS carnes dividens unam portionem nymphis, alteram Mercurio, reliquas singulis convivis distribuit 63. *Gæitt* (quos *Vettir* dixere) partem ciborum saponere prisca erat apud nostrates superstitio, cujus vestigia apud plebem quibusdam in locis vix adhuc oblitterata sunt 64).

---

62) HEIMSKRINGLA Saga Hakon. Goda. C. 16.

63) Od. XIV: 435, 436.

64) Caprarii hodierni retinuerunt morem, nam cum in pascuis coenant, partiunculas panis, casei, aliorumque VETTIS seponunt et cespiti vivo superstitiose tegunt, ne pecori vel gregibus noceant implacata et læva numina. Dissett. de Gothungla (Göinge hîrad). Ed. Lowén præs. BRING. Lond. Goth. 1745. S. VIII.

MORES HEROICÆ ÆTATIS APUD VETERES GRÆCOS

ET

SCANDINAVOS COMPARATI.

DISSERTATIO,

CUJUS PARTEM QUARTAM

QUAM

VENIA AMPL. FAC. PHILOS. UPSAL.

PRÆSIDE.

M A G. ERICO GUST. GEIJER

HISTORICAR. PROF. REG. ET ORD.

REG. ORD. DE STELLA POLARI EQUITE,

ACADEMIÆ SVECANÆ OCTODECINVIRO, REG. ACAD. LITT. HUM.

HIST. ET ANTIQ. HOLM. REG. SOCIET. SCIENT. UPSAL. REG.

SOCIET. SCIENT. NIDAROS. REG. SOCIET. SCIENT. AC LITT. HUM.

GOTHOB. NEC NON REG. SOCIET. SCIENT. HAFN. ET ARCHÆOL.

SCAND. HAFN. MEMBRO.

PRO GRADU PHILOSOPHICO

P. P.

NICOL. GUST. ÅSTRÖM

A SACRIS STIPEND. MED. THEOL. WESTM. DAL.

IN AUDITORIO GUSTAVIANO DIE X JUN. MDCCCXXX.

H. P. M. S.

UPSALIÆ,

EXCUDEBANT REGIÆ ACADEMIÆ TYPOGRAPHI.

VIRIS PLURIMUM REVERENDIS

MAG. **ADOLPH. LUD. ENEBOM**

S. S. THEOL. CAND. PRÆPOS. MILITARI.

MAG. **CAROL. FORSLIND**

PASTORI ET PRÆPOSITO.

ET

MAG. **OL. UDALR. ARBORELIUS**

PASTORI DESIGNATO.

Præceptoribus et Fautoribus

Discipulus et Cliens

N. G. ÅSTRÖM.

BRUKS-PATRONEN

HÖGÅDLE

HERR

C. M. LITSTRÖM

Alltid, då jag velat ådagalägga min tacksamhet mot din Faders minne, hafva både förmåga och tillfälle saknats. Mätte det då nu vara mig tillåtet, att med äldsta sonens namn pryda dessa blad! Ditt är ock din Faders namn, och till Dig står jag i icke mindre förbindelse för den vänskap och den godhet, Du mig visat.

N. G. ÅSTRÖM.

Græcorum etiam principum ædes satis capaces fuisse necesse est, cum omnem turbam procorum PENELOPES — centum et octo numero erant — in coenaculo ULYSSIS, quotidie epulantem, violente uti hospitio videamus. De cetero neque heic exquisitior apparet cultus. Pro pavimento solum est 65). Famus e foco per tectum exitum quærens superiorem domus partem implet. Hinc cum ULYSSES et TELEMACHUS insidias procis struunt, hic arma ex coenaculo aufert, causam prætexens, quod in fumo tamdiu suspensa splendorem amiserint et denuo expolienda sint.

ἐκ καπνοῦ κατέβηκ' ἐπεὶ οὐκέτι τοῖσιν ἔφακε,
οἳά ποτε Τροίηνδ' κίων κατέλειπεν Ὀδυσσεύς,
ἀλλὰ κατήκισται, ὅσπον πυρὸς ἔμετ' αὐτμή 66).

Ut poeta in conviviiis Homericis. lyram pulsat, ita in aula OLAI SKÓTKONUNG post fercula illata intrant "citharoedi, fidicines aliisque organis canentes" 67). Neque ita innocua omnia oblectamenta mensæ convivalis erant. Ossa in hospites viles jactant et proci PENELOPES et ROLF KRAKII familiares 68).

P. IV.

4.

65) Od. XXI: 120. XXIII: 46. 66) Od. XVI: 288 sqq.

67) Leikarar med háþpor oc gígior oc saungtól. HEIMSKRINGLA S. af Olafi hin. Helga. C. 96.

68) Od. XX: 299. Rolf Krakes S. c. 34. Leges castrenses CANUTI MAGNI poenae loco hunc morem admittunt. "Si quem obstinata praesumptio ternis excessibus inobsequentem notaverit, ac

26
 Herus cum familia prisca simplicitate vivebat. Pastores EGMÆUS et PHILPÆTIUS redeuntem ULYSSÆM amplexu et osculo salutant 69). Reges in septemtrione non solum cum æqualibus, sed etiam cum famulis eodem utuntur dormitorio 70). Apud HOMERUM principes etiam viri eundem participant lectum 71). In Scandinavia, ut in Græcia antiqua, cistæ, vestibus et textis plena, dititæ erant mulierum; etiam reginarum 72). Hæc et alia *καμήλια* in cubiculo superiori — *på loftet eller nattstugan*, ut nostrates loquuntur — adservantur, ad quod per scalam adscensio fit 73). Ex tali cubiculo Rex FJOLNERUS præceps ructu in lacum mulsi infra collocatum incidit; et "Regem Svioniz lacus ventorum expers (*vagr vindlaus*) letho dabat" ut antiquus canit vates 74). Forma ædium apud veteres Græcos majoresque nostros, ut coeli temperies differt. Simplicitas tamen eadem morum cum utrisque habitat. Græcis septum vel *ἐπος* (nostratibus *Tun*) ædes cingebat 75); et in aula collocata erat ara JOVIS HERCEI, quasi custodis domus 76). Majores no-

---

resipiscere detrectaverit, extremum eum omnium locandum statuerunt, ut quilibet convictorum ossa in eum pro arbitrio jaceret, nec quisquam propterea temeritatis aut petulantiae argueretur." LANGEBEK Script. R. Dan. III: 148.

69) Od. XXI: 225. 70) HEIMSKRINGKA S. af Olafi hin Helga. c. 82. Cfr. Od. XI: 189.

71) Od. XV: 44, 45.

72) Od. XV: 52, 105. XXI: 52. 73) l. cit, cfr. Od. II: 337 sqq. 74) Yngl. S. C. 14.

75) Ἐπίον αὐλῆς Od. XVIII: 103. Τείχος etiam vocatur.

76) Od. XXII: 334. Il. XI: 772.

affi simili deorum sub custodia habitare monstrat vel ipsum habitationis in lingua prisca nomen, *Vs* vel *Vi*, quod et domus in genere et *locum sacrum* denotat 77). Deorum etiam imagines in columnis sedis altioris, quam paterfamilias tenebat (*Andvegis sulur*, dictis) exsculptae erant 78). Portam intrantem primum area exterior excipiebat, ubi stabula et habitacula famulorum 79). Parum munda et tersa fuisse haec area videtur. Fimeti juxta portam erat locus, ibique canem vestibulum suum ARGUM jacentem ULYSSES domum reversus conspexit 80).

Insigne regni antiquitus potissimum fuit *Σκήπτρον*, quod *baculum regium* sive *hastam* interpretantur. "Per ea adhuc tempora reges hastas pro diademate habebant, quas Graeci *σκήπτρον* dixere" ait JUSTINUS 81).

"Hoc PRIAMI gestamen erat, cum jura vocatis
More daret populis" 82).

Septrigerentes, *σκηπτουχοι*, reges HOMERO dicuntur. ODINUS, regii generis in Septentrione auctor, hasta instructus fingitur. Ut Reges Homerici *σκήπτρον ἀργυρόηλον*, ita etiam Rex SIGURDUS SYR baculum globulo capitatum ar-

77) Cfr. HALLENBERG, anmärk. till LAGERBRINCS S. R. H.

78) Eyrbyggja Saga c. 4.

79) Ita etiam apud nostrates. De demp ULYSSIS cfr. Voss ad Odyss.

80) Od. XVII: 294. 81) Hist. L. 43. c. 3.

82) Aeneid. VII: 246.

genteo manu gestat; neque si huius sceptro huiusmodi iudiciale, hodie *Διαιτητὴν κἀπὶ*, quocumque coloni nostri, assessores iudicii rursum, incedunt, assimilamus, hac compositione aliquid regis derogatum esse dignitati censuimus. Nam *Dux erat belli Rex, iudex controversiarum et dominus patri-
moniarum erga Deos*. — *στρατηγὸς καὶ δικαστὴς ὁ βασιλεὺς,
καὶ τῶν πρὸς θεοὺς εὐρίας* — ut regum temporibus, Hærois officium statuit ARISTOTELES 83). Iudices apud HOMERUM sceptrum manu tenent 84); similiter Rex, cum jus dicit 85). Hinc MINOS inferorum iudicem poëta:

Χρῦσεον σκήπτρον ἔχοντα θεμιστεύοντα νέκυσιν
figit. Per sceptrum regium iuramentum præstat 86). Nec minus insigne sacerdotalis est dignitatis. CHRYSSES, Sacerdos, TIRESIAS Vates sceptrum manu gestant 87). Pro baculo imperatorio Regibus in bello est. ULYSSES, AGAMEMNONIS vices gerens, huius etiam sceptrum, donum deorum, a Vulcano fabrefactum, accipit 88); nec divini artificis reverentia impedit, quo minus hoc sceptrum in vulgarem satis usum, verbera immorigeris infligendo, vertat, cuius flebile exemplum, risu tamen populi exceptum, in THERSITE concionatore videmus:

*ὅς δ' ἔπεια φρεσὶν ἦσαν ἄκοσμάς τε πολλάς τε ἤδη,
μὰν, αἰτάρ' οὐ κατὰ κόσμον, ἐρεζόμεναι βασιλεύον 89).*

83) Polit. III. c. 11.

84) Il. XVIII: 505.

85) Od. XI: 569.

86) Il. X: 321. sqq.

87) Il. I: 15. Od. XI: 91.

88) Il. II: 100, 186.

89) Il. II: 213 sqq.

Στέμματα i. e. coronas vel diademata. HEMERUS Diis adscribit 90). Diademate autem caput adornare Reges Homarici non solent. Principibus olim viris in Septentrione nati in solens erat. De HAQUINO JAREQ, juvenis omnium sui temporis pulchritudine præstantissimo, dicitur: "ornabat eum corona prolixa, serici instar splendida, atque aureo diademate caput cinctus erat" 91). *Purpuram* antiquorum regum fuisse in signe, notum est. HOMERO signum videtur fuisse pugnae. AGAMEMNON Achilles ad proelium incitans pallio incedit purpureo 92). *Purpuram* vero apud Græcum vatem — ut *Skarlakan* nostratum in Cantilenis vetustis — non solum rubrum indicasse colorem, sed alium quemvis splendidiorem, Critici volunt 93).

De sacerdotali regum antiquorum auctoritate supra diximus. Pro populo Rex sacra faciebat, ut pro familia herus. Non omnia tamen, sed quædam publica sacra per ipsos Reges factitata esse ex LIVIO constat, et secundum ARISTOTELEM, reges sacrificiorum quidem erant arbitri, at eorum solummodo, quæ non sacerdotibus competeabant 94): — κύριοι θυσιῶν,

90) Il. I: 14. Apollinis Sacerdos Chryses fert coronam.

91) Han hafði hár mikit oc fagert sem silki, oc bundit um höfvt ser *Gullhladi*. HEIMSKRINGLA S. af Olafi h. Helga. c. 28.

92) Il. VII: 221.

93) Cfr. NITSCH l. c. T. IV: p. 29. In cantilenis vetustis Svecanæ *Skarlakan* cujuscunque fere coloris, ut viridis, coerulei cet. est. Cfr. Folkvisor utg. af GEIJER och ARZELIUS Inledn.

94) l. c. c. 10.

95) Od. IX: 200.

· · · κηρύττεισι ἑταίροισιν κλέψαν·
 ἀνέουσιν αἰγασίην καὶ κρημνίζονται Ἀχαιοὺς·
 Βουλὴ δὲ πρῶτον μέγαδύμῳ ἔτι γερόντων 102·

Res primum deferitur concilio seniorum deinde omni exercitui in concione vocato, qui populi imago est 103). Ut Germani enim prisci, "nihil neque publicæ neque privatæ rei nisi armati agunt": — "de minoribus rebus principes consultant; de majoribus omnes: ita tamen, ut ea quoque, quorum penes plebem arbitrium est, apud principes pertractentur" 104). Inter principes hos seniores in concione Ithacensium TELEMACHUS patrium occupat solium 105). Apud Phrycos Senatus duodecim principum virorum, ut apud Majores nostros, Regi assidebat 106). Rex surgens et in media stans concione verba facit 107). Clamore bellico multitudo loquenti favet 108). Quodcumque rei publicæ intersit, de eo coram populo agitur 109).

102) Il. II: 52, 54.

103) Hinc populi priscum nomen *Landshären* — exercitus terræ — et concionis populi *Atishärjarting*. Thucydide teste, omnis olim Græcia arma gestabat. Πᾶσα γὰρ ἡ Ἑλλὰς ἱσχυροφύει. Hist. I. c. 6.

104) TACITUS Germ. cc. 13, 11.

105) Od. II: 14.

106) Od. VIII: 390.

107) Od. II: 37. Il. XIX: 77. AGAMEMNON vulnere impeditur, ex sede sua in concione loquitur.

108) Il. II: 333.

109) Od. II: 30, 32.

MORES HEROICÆ ÆTATIS APUD VETERES GRÆCOS

ET

SCANDINAVOS COMPARATI.

DISSERTATIO,

CUJUS PARTEM QUINTAM

QUAM

VENIA AMPL. FAC. PHILOS. UPSAL.

PRÆSIDE

MAG. ERICO GUST. GEIJER

HISTORIAR. PROF. REG. ET ORD.

REG. ORD. DE STELLA POLARI EQUITE,

ACADEMIÆ SVECANÆ OCTODECIMVIRO, REG. ACAD. LITT. HUM.

HIST. ET ANTIQ. HOLM. REG. SOCIET. SCIENT. UPSAL. REG.

SOCIET. SCIENT. NIDAROS. REG. SOCIET. SCIENT. AC LITT. HUM.

GOTHOB. NEC NON REG. SOCIET. SCIENT. HAFN. ET ARCHÆOL.

SCAND. HAFN. MEMBRO.

PRO GRADU PHILOSOPHICO

P. P.

SAMUEL. NOLIN

A SACRIS VERMEL.

IN AUDITORIO GUSTAVIANO DIE XI JUN. MDCCCXXX.

H. P. M. S.

UPSALIÆ,

EXCUDEBANT REGIÆ ACADEMIÆ TYPOGRAPHI.

IN SACRAM REGIAM MAJESTATEM
MAGNÆ FIDEI VIRO,
DIECESEOS CAROLSTADIENSIS EPISCOPO,
REGIÆ AULÆ CONCIONATORI SUPREMO,
REGII ORDINIS DE STELLA POLARI MEMBRO;
ORDINIS REGIS CAROLI XIII. EQUITI,
REVERENDISSIMO DOMINO,

JOH. JACOBO HEDRÉN

Mæcenati summo

VERO MAXIME REVERENDO;

PAROECIARUM IN HÖGSÅTER PASTORI ET PRÆPOSITO;

DOM. **LAURENTIO HEDRÉN**

Fautori optime

um

OLIN:

VIRO ADMODUM REVERENDO,
PAROECIARUM IN ELFDAL PASTORI,
DOMINO **JOHANNI JERDIN**
Præceptori pristino,

Amice dilectissimo

sacrum dicavit

Respondens.

Si quis aliquid publica auctoritate impetrare volebat, et regem et populum rogaret, necesse erat. 110) Ita et quondam Rex Sveciæ in Comitibus solennibus, solio sedebat paterno, duodecim sapientissimis viris a latere assidentibus, circumcirca populi multitudine late fusa. Stans in medio loquebatur. Clamore et strepitu armorum populus abnuebat, favebat; et verba, quæ tali occasione locutus est OLAUS SKÖTKONUNG: "eo animo fuisse cunctos Svioniz Reges, ut rerum secum moderandarum arbitria relinquerent populo" formulam contineat reipublicæ regendæ brevissimam, quæ antiquis non minus Græciæ quam Scandinaviæ Regibus sufficiebat. 111) His convenit, quæ de comitiis sollempnibus Germanorum habet TACITUS: "Considunt armati. Silentium per Sacerdotes, quibus tum et coercendi jus est, imperatur. Mox Rex, vel Princeps, prout ætas cuique, prout nobilitas, prout decus bellorum, prout facundia est, audiuntur, auctoritate suadendi magis, quam jubendi potestate. Si displicuit sententia, fremitu adspernantur; si placuit, fræneas concutiunt. Honoratissimum adsensus genus est, armis laudare." 112) Quæ Sacerdotibus in concione ordinanda potestas apud Germanos competebat, et, credibile est, etiam apud nostrates, hæc apud Græcos exercebant *ἱερείες*, præcones, sceptris instructi. Sacerdotum vero in numero etiam hi erant, immo apud Athenienses hæreditarium gessisse sacerdotium novimus.

P. V.

5.

110) Od. VIII. 157.

111) Sva hafi gert allir Svía Konungar, att láta bændör ráða með sér, öllu því er þeir villdo.

HEIMSKRINGLA. S. af Ol. h. helg. c. 81.

112) Germ. c. II.

Regum antiquorum iuris dicendi potestas religionibus sancta erat. Apud majores primum tribunal, ODINI scilicet et duodecim DROTTOURUM, 113) divinitus erat institutum. In Areopago Athenis Dii primum, ut veteres narrant, postea Reges, jus dixere. Sceptrum et judicia — σκήπτρόν τ' ἡδὲ θέμιστας — a Jove tradita esse Regibus HOMERUS docet. "Justitiæ moderatores" ei sunt, "qui jura a Jove custodiunt"

— — — δικασπόλοι αἵτε θέμιστας

πρὸς Διὸς εἰρύεται — — — 114.)

Regi, jus dicenti vel negotio publico vacanti assident viri delecti, qui modo senes, γέροντες, modo consilarii, βελιφόροι, modo duces et principes, ἡγήτορες ἡδὲ μέδοντες, interdum vero et ipsi Reges, βασιλῆες, ἀνακτες, dicuntur. ALCEOUS duodecim cum regibus Phæacum rebus consulit, ipse decimus tertius.

Δώδεκα γὰρ κατὰ δῆμον ἀριπρεπέες βασιλῆες.

ἀρχοὶ κραίνουσι, τρισκαιδέκατος δ' ἐγὼ αὐτός. 115)

ait; licet aliis ex locis regnum Phæacum summamque imperii ipsum tenuisse pateat. 116)

Judices hos sub diu sedentes "super politis lapidibus sacro in circulo"

— — ἐπὶ ζεστοῖσι λίθοις, ἱερῶ ἐνὶ κύκλῳ.

113) DROT et Paterfamilias et Princeps est, et de diis etiam dicitur; ut Græcorum Ἄναξ.

114) Il. I: 238. 115) Od. VIII: 390, 391.

116) Cfr. Od. XI: 345.

exhibet nobis HOMERUS. 117) Tales circulos, non vero ca-
forum et laevigatorum, sed rudium, lapidum, tribunalia eti-
am antiquissima in Septentrione fuisse, innumera monumenta
circularum judicialium (*domareringar*), per nostras sparsa re-
giones, adhuc testantur. Hinc ad *circulum* et ad *judicium*
venire (*till tings och rings*) in antiquis patriae legibus promi-
sue dicitur. *) *ἱερός* hic appellatus est κύκλος, quia res sacra
erat jus dicere. Nostratibus moris fuit circulum hunc interi-
orem exteriori includere, ex virgis columnis inter se vinctis: *Væ-
rönd* i. e. vincula sacra nominata sunt. Si quis sacra hæc vincula
infregisset, *Vargr i væmm* i. e. sacrilegii reus declarabatur. **)
Judicii ævo Homérico imaginem in scuto ACHILLIS expressam
vidimus.

Λαοὶ δ' εἰν ἀγορῇ ἔσαν ἀθρόοι· ἐνθα δὲ νεῖκος
αἰρώρει· δύο δ' ἀνδρες ἐνείκον εἵνεκα ποινῆς
ἀνδρὸς ἀποφθιμένου· ὁ μὲν εὐχέτο πάντ' ἀποδῆναι,
δῆμῳ πιφάσκων· ὁ δ' ἀναιίνετο μηδὲν ἐλέσθαι·
ἄμφω δ' ἱεσθῆν ἐπὶ ἵστορι πεῖραρ ἐλέσθαι.
λαοὶ δ' ἀμφοτέροισιν ἐπήπυνον, ἀμφὶς ἀρωγοί·
κήρυκες δ' ἄρα λαὸν ἐρήτυον· οἱ δὲ γέροντες
εἶατ' ἐπὶ ξυστοῖσι λίθοις, ἱερεῶν ἐνὶ κύκλῳ·
σκηπτρα δὲ κηρύκων ἐν χέρσιν ἔχον ἡεροφάνων·
τοῖσιν ἔπειτ' ἦισσον, ἀμοιβηδὶς δὲ δικάζον. 118)

117) II. XVIII. 503—504.

*) Cfr. Westm. L. Manh. B. Fl. 75.

**) Exemplum videsis in *Egils Saga*. c. 57.

118) I. XVIII. 497—506.

Et primum id observandum est., utiorem, principis credia, ut apud omnes, quæ legum ignorant. stabilitum imperium, nationes, propinquas ut sanctissimum fuisse delegatum officium. Hinc felix dicitur etiam post mortem homo cæcus, si filium reliquat ultorem:

οἷς ἀγαθόν, καὶ πάντα καταφθιμένοιο ληπτόναι
ἀνδρός! — — — 119)

Ut vindictam effugiat, solam vertit homicida,

— — — πηούς τε προκίπων καὶ πατρίδα γαῖαν 120)

et ad alium populum exulabit. 121) Multa tamen homicidii exsolvere poenam et susceptas placare inimicitias reo licuit, si hanc admittere voluissent propinqui satisfactionem. Πονῆς hujus apud HOMERUM sæpius mentio fit, et vocabulum ipsum vel præcipue notat pecuniam, qua quis se redimit a reatu cædis patratæ. AJAX implacabilem ACHILLIS animum ob BRISEIN ablatam reprehendit, cum fas esset cuique etiam pro fratre cæde vel filii, accepta satisfactione, placari:

— — καὶ μὲν τίς τε κασιγνήτοιο Φενῆος

πονὴν ἢ οὐ παῖδος ἐδέξατο τεθνηῶτος.

καὶ ῥ' ὁ μὲν ἐν δήμῳ μένει αὐτῷ, πόλλ' ἀποτίσας

τοῦ δὲ τ' ἐρητύετο κραδίη καὶ θυμὸς ἀγῆνωρ,

πονὴν δεξαμένου. σοὶ δ' ἄλληκτόν τε κακόν τε

θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι θεοὶ θέσαν εἵνεκα κούρης

οἷης. — — — 122)

De tali satisfactione litem, in scuto ACHILLIS depictam, no-

119) Od. III: 196.

120) Od. XXIII: 120.

121) Il. XXIV: 480.

122) Il. IX: 632—638.

bis exhibet Poëta. Sub dño et coram populo res agitur. Pecuniam persolvere reus affirmat, accepisse accusator negat. Ad scientem (*ἐπὶ τοῦτο*) arbitrum uterque provocat. Adju-
torum, fortasse propinquorum, turba (123) (*ἀγῶν*) utrinque
adest. Senes (*γέροντες*) in lapidibus, circulo sedentes, alter-
natim sententiam dicunt. Atheniensium legibus sancitum erat,
homicidii reo, causâ nondum ad finem ductâ, fugam ca-
pessere liberum esse, et reditum etiam deinde in patriam pa-
tere, si hæredes pecunia accepta, vindictam deponere vel-
lent. (124) Levem vero accipere compensationem dedecori
habitum est. (125)

Quam proximo, hæc omnia ad Septentrionis morem acce-
dant, vix dictu opus est; quum apud omnes fere populos e-
asdem has consuetudines primitus viguisse constet. "Luitur
homicidium certo armentorum ac pecorum numero, recipit-
que satisfactionem universa domus," Tacitus de Germanis
tradit. (126) Apud Nostrates filius hominis cæsi nec hæredia-
tatem adire potuit, antequam eadem ultus esset. (127) Obli-
gatio, in quam succedebat proximus hæres, eadem occisi co-
gnati ulciscendi, in legibus antiquis etiam nomine *Vigert*
(successio in arma) appellatur. (128) Occisor ipse eadem
statum intra tempus publice significare debebat, ne in notam
hominis infamis, quam vox *Niding* inurebat, incurreret. Com-
positioni adversariorum leges favebant, multe poenam eva-

(123) Nostratum *Frändesjock*. (124) cfr. NITSCH l. c. IV. 591.

(125) cfr. II. XXIV. 592. sequ. (126) C. 32.

(127) Vatnsdæla Saga. c. 23.

(128) cfr. Helsing-Lag. Årfd. B. Fl 15.

dentes magis, quam iubentes. Justam recipere satisfactionem non dedecori erat: accipere vero an rejicere, id ultori relinquebatur. Interea occisor exlex erat: solum natale, loca habitata fugere, silvas et deserta petere jussus erat 129), ac cum eo nonnunquam in fugam rejecti sunt pater, filius, frater, vel propinquitate conjunctissimus quisque 130), donec, satisfactione admissa, in pacem redirent. Leges scriptas Heroica Ætas et Græciæ et Scandinaviæ ignorat; neque vox ipsa νόμος umquam legis sensu apud Homærum occurrit: θέμιστας, (jura consuetudinaria) solummodo novit.

Tamen "Monarchiam secundum legem," *Βασιλειαν κατὰ νόμον*, 131) tenebant antiqui reges, i. e. constitutionale, si deo placet, non vero papyraceâ formâ, regnum. Juxta leges ac mores patrios (*κατὰ νόμους τε καὶ ἔθισμούς πατρίους*) regnum exercebant; quod, quia "certis honoribus ac conditionibus" (*ἐπὶ ῥητοῖς γέρασι*) definitum erat, *Tyrannidi* opponit THUCYDIDES. 132). Trojanum bellum maximæ conversiones rerum in Græcia secutæ sunt. Serus reditus multas res innovavit, et in plerisque civitatibus ortæ sunt seditiones, ex his vero tyrannorum dominationes, quibus explosis, libertas demum ascripta est. 133) Sparta vero, quæ et diutissime juxta leges regebatur et tyrannorum semper nescia erat, 134) cum

---

129) Westg. Lag. Manh. B. Fl. I. 130) Gotlands Lag. C. 13.

131) ARISTOTELES Polit. L. III. c. 14.

132) L. I. c. 13.

133) cfr. THUCYDIDES L. I. c. 12, 13, 17, 18.

134) 'Εκ παλαιτάτου καὶ ἐντομῆθι, καὶ αἰὶ ἀντομῆντες. Ίν. I. a. C. 18.

et libertatem et reges conservasset, ex antiquis id traxisse, quorum tenacissima fuit, moribus, videtur.

Macedonum etiam regnum, ut majorum nostrorum, τῶν κατὰ νόμον erat, populi cum regio imperio libertate conjuncta; 135) at si ALEXANDRI gloriam omnes extollunt, victrici liberorum hominum magu eam fuisse partem, pauci recordantur.

"Certi illi et definiti honores" antiquorum Regum apud HOMERUM sunt *publicus ager* (τέμενος), cui *Upsala* δὲ apud Nostros respondere vidimus, et *epulae publicae*, quae in Se-

135) Das Verhältniss des Königs zu seinem Adel erscheint nach derselben Form altgriechischer und altgermanischer Einrichtung, als ein Verhältniss der Gleichheit, wenn auch der Unterordnung, und das Volk hat denselben Rang, wie bey Homer, wo kein wesentlicher Beschluss ohne dessen Zustimmung, oder doch ohne den Schein seiner Zustimmung, gefasst werden kann. Das Leben des Einzelnen gehörte der Gesamtzahl seiner Mitbürger. — In Macedonien war, wie in Thessalien, ein mächtiger, kriegerischer Adel; allein er hatte keine Penesten oder Leibeigene unter sich; die Bauern waren Grundbesitzer, die sich dem Adel, wenn Ehre und Vortheil zu gewinnen war, gern anschlossen. Auf den letzten Umstand nahm Philip bey der Bildung seines Heers, besondere Rücksicht. Ein Macedonischer König, wie ein König der Homerischen Zeit, war nur dann mächtig, wenn er kriegerische Talente hatte, die Dictatorialgewalt eines Generals übernehmen, und den ihm ergebenen und von ihm bezahlten Haufen im Nothfall nutzen konnte. SCHLOSSER, Universalhistorische Uebersicht. I. T. 3. Abth. Frankf. 1827. p. 200.

ptentrione nomine *Kongr Veitlza* 136) veniunt. Virumque
honoris genus *TELEMACHO* tribuit Poëta:

Τηλέμαχος τεμένη νέμεται, καὶ δαΐτας ἔστας
δαίνυται, ᾧς ἐπέοικε δικασπύλον ἀνδρ' ἀλεγύνειν·
πάντες γὰρ καλέουσι. 137)

Eosdem sibi et *GLAUCO* in Lycia adsignatos esse honores
SARPEDON gloriatur:

Γλαῦκε, τῇ δὲ νῶϊ τιμημέσθαι μάλιστα
ἔδρη τε κρέσσιν τ' ἰδὲ πλείοις δεπείεσσιν,
ἐν Λυκίῃ, πάντες δὲ, θεοὺς ᾧς, εἰσορόωσιν,
καὶ τέμενος νεμόμεσθαι μέγα Ξάνθοιο παρ' ὄχθας,
καλὸν. φυταλιῆς καὶ ἀρυέρης πυροφόροιο;
τῷ νῦν χρὴ Λυκίοισι μέτα πρώτοισιν ἔοντας
ἑστάμεν ἢ δὲ μάχης καυστερῆς ἀντιβολῆσαι: 138)

Præsentit vero animo quendam Lyciorum ita dicturum:

οὐ μὰν ἀκλειεῖς Λυκίην κάτα κοιρανέουσιν
ἡμέτεροι βασιλῆες, ἔδουσί τε πίονα μῆλα
οἶνόν τ' ἔξαιτον, μελιηδέα· ἀλλ' ἄρα καὶ ἴς
ἐτθλή, ἐπεὶ Λυκίοισι μέτα πρώτοις μάχονται. 139)

136) In regis prædiis (thar som konungabú voro) præcipue appa-
rabantur hæc convivia. Reges, cum convivendi gratia provin-
cias circumlrent, *fars at veitzlom* dicebantur. *Heimskr. S. af*
Ol. h. h. c. 36. 137) *Od. XI. 185. seq.*

138) *Il. XII. 310. seq.*

139) *ibid.*

MORES HEROICÆ ETATIS APUD VETERES GRÆCOS

ET

SCANDINAVOS COMPARATI.

DISSERTATIO,

CUJUS PARTEM SEXTAM

QUAM

VENIA AMPL. FAC. PHILOS. UPSAL.

PRÆSIDE

MAG. ERICO GUST. GEIJER

HISTORIAR. PROF. REG. ET ORD.

REG. ORD. DE STELLA POLARI EQUITE,

ACADEMIÆ SVECANÆ OCTODECIMVIRO, REG. ACAD. LITT. HUM.

HIST. ET ANTIQU. HOLM. REG. SOCIET. SCIENT. UPSAL. REG.

SOCIET. SCIENT. NIDAROS. REG. SOCIET. SCIENT. AC LITT. HUM.

GOTHOB. NEC NON REG. SOCIET. SCIENT. HAFN. ET ARCHÆOL.

SCAND. HAFN. MEMBRO.

PRO GRADU PHILOSOPHICO

P. P.

CAROLUS AUGUSTUS HAGBERG

UPLANDUS.

IN AUDITORIO GUSTAVIANO DIE XII JUN. MDCCCLXXX.

H. P. M. S.

UPSALIÆ,

EXCUDEBANT REGIÆ ACADEMIÆ TYPOGRAPHI.

Ex præda bello capta et communi consensu divisa pars quædam eximita, quæ et *γέρας*, vocata, regi data est. 140) Ceterum dona honoraria inter *γέρατα* regis dignitatis etiam in pace erant. 141) Tributorum loco fuisse videntur, cum "jura vel vectigalia pingvis sceptro debita vocat" posita, *Θήμιστας ὑπὸ σκήπτρῳ λιπαράς*. 142) Dona etiam appellantur tributa, quæ ad exercitum alendum persolvuntur.

— — *Δάροις κατατρέχω καὶ ἔδωδῃ λαούς*. 143) coram sociis queritur HECTOR. Neque ab allatis differunt, quæcumque, done magis quam tributa, majores nostri Regibus offerre solebant.

Apud Sveones regnum antiquissimis temporibus hæreditarium fuit, ita tamen ut in populi simul steterit voluntate; et eundem hunc morem apud plerosque Germanicæ prosapiæ populos olim viguisse novimus. Nec aliter apud Græcos antiqua illa regna, (*πατρικαὶ βασιλείαι*), 144) hæreditario jure tenebantur, seu, ut ARISTOTELIS dicit, 145) erant "heroicis temporibus et civium in voluntate posita et a parentibus tradita" (*κατὰ τοὺς Ἡρωϊκοὺς χρόνους ἐκούσιαι τε καὶ*

P. VI.

6.

140) II. I. 120. cfr Od. IX. 550.

141) II. IX. 155.

142) ibid. v. 156.

143) II. XVII. 225.

144) THUCYDIDES L. I. c. 13.

145) POLIT. L. III. c. 10.

πατέρειαι γινόμεναι.) Regnum Ithaceusium TELEMACHO natalium jure deberi dicitur. 146) Filius in patris succedit jura, nisi voce divina monitus vel oraculo forte potus, 147) populum alium quem eligere voluerit, regis dignitatis virum. Nam et ea re veteres Græci et Scandinavi inter se conveniunt, quod regis titulo non regnantes solum, sed omnes regis nobilitatis participes, ornent. Multos esse in Ithaca insula reges, ait TELEMACHUS; quorum forte aliquis, mortuo ULYSSE, regnum obtineat, licet ipse, diis adnuentibus imperium non detrectaret, et, quoquo vertat fortuna, rex tamen domi suæ maneret.

ἀλλ' ἤτοι βασιλῆες Ἀχαιῶν εἰσὶ καὶ ἄλλοι
πολλοὶ ἐν Ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ, νέοι, ἦδ' παλαιοί·
τῶν κέν τις τόδε ἔχῃσιν, ἐπεὶ θάναε δῖος Ὀδυσσεύς
αὐτὰρ ἐγὼν οἴκατο ἀναξ' ἔσομ' ἡμετέρω
καὶ δμῶα, οὓς μοι λήισσά τε δῖος Ὀδυσσεύς. 148.

Regio itaque nomine etiam nobiles et optimatas heroicae patris insignitos videmus; nec id solum apud HOMERUM, sed etiam apud alios Græcorum poetas. 149) Reges ex nobilitate supersedere Germanos TACITUS tradit. Apud nostrates vero vox ipsa *König* — *virum nobilem primitus significasse* videtur. Nam

146) Od. I. 387.

147) Cfr. Od. III. 215.

148) Od. I. 394. seq. cfr. Od. XV. 510. 533.

149) Οὐ μόνον Ὅμηρος βασιλεῖς λέγει τοὺς ἑκδίζοντας καὶ βασιλικούς, ἀλλὰ καὶ οἱ μετ' αὐτόν. παρὰ Σοφοκλῆ γὰρ ὁ Ἰάσων τὸν ἐν Θήβαις ἱππηγεύς, χώρας ἄνακτας λέγει. Eustathius in nuper citat. Homeri locum.

Konr lingvā priscā vir generosus, *Konungr* — a generoso oriundus est, et a priori vocabulo derivatum idem significat. 150) Regia hæc nobilitas non solum opibus, sed formā etiam corporis eminet. MENELAUS, TELEMACHUM et NESTORIS filium, hospites suos, ita adloquitur:

Σίτου θ' ἄπτειθον, καὶ χαίρετον! αὐτὰρ ἔπειτα
 δειπνοῦ πασσαμένω εἰρησόμεθ', εἵτ' ἐνός ἐστον
 ἀνδρῶν, οὐ γὰρ σφῶν γε γένος ἀπόλωλε τοκῆων,
 ἀλλ' ἀνδρῶν γένος ἐστὲ Διοτρεφῆων βασιλῆων
 σκηπτούχων· ἐπεὶ οὐ καὶ κακοὶ τοιοῦσδε τέκονεν. 151)

Quæ magnæ reverentiæ formæ populo fuerit, ex eo videre licet, quod raro regem in publicum proferat *Homærus*, nisi deus præsto sit, qui "altiores et crassiores" (*μακρότερον καὶ πάσσονα*) eum videri faciat. Apud nostram plebem, quantum præstantia formæ in principe præsertim viro adhuc valeat, omnibus notum est. Vestrogothi autem veteres, si fabulosæ historiæ *ROLFI KRAKII* creditur, regem non agnoscebant nisi eum, qui sedem regis bene impleret. 152)

De heroica illa, quam diximus, nobilitate heroicæ ætatis monumenta præcipue loquuntur. In nobilium coetu cecinere prisci poëtæ, ipsi in eorum numero habiti. Atque ut in bello ducum maxime nomen inclarescit, ita in memoria horum temporum, armis plena, regium genus ceteris præstat, multi-

150) Cfr. Björnionis Haldorsonii Lexicon Islandicum.

151) Od. IV. 60. seq. 152) C. 29.

tudo sequitur. Hanc tamen servorum loco minime fuisse; sed liberam et rei publicæ compotem demonstrant apud HOMERUM imprimis conciones vividissimis coloribus depictæ. Descriptione HomERICA Achivorum ad concionem vocatorum nescio an ullâ lingvâ pulchrius sui generis specimen exstat.

Ἦύτε ἔθνεα εἰσι μελισσάων ἀδνάων,

ἄφρησ' ἐκ γλαφυρῆς αἰεὶ νέον ἐρχομέναων·

βοτρυδὸν δὲ πέτονται ἐπ' ἀνθεσὶν εἰαρινοῖσιν·

αἱ μὲν τ' ἐνθά αἴλις πεποτήσεται, αἱ δὲ τε ἐνθά

ὥς τῶν ἔθνεα πολλὰ νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων

ἠϊόνος προπάροιθε βαθείης ἐστιχώοντο

ἰλαδὸν εἰς ἀγορὴν· μετὰ δὲ σφισιν Ὅσσα δέδῃαι,

ὀτρύνουσ' ἰέναι, Διὸς ἄγγελος· οἱ δ' ἀγέροντο.

τετρήχει δ' ἀγορῇ, ὑπὸ δὲ στεναχίζετο γαῖα,

λαῶν ἰζόντων, ὄμαδος δ' ἦν ἐννέα δὲ σφεας

κῆρυκες βοῶντες ἐρήτυον, εἴποτ' αὐτῆς

σχοίατ, ἀκούσειαν δὲ Διοτρεφέων βασιλῆων. 153)

Decernendi vero in concione potestatem minime apud "Reges Jove nutritos" solos stetisse ex superius allatis satis liquet. E contrario, in communi arbitrio positam fuisse ex eo concludere licet, quod, si quis coram concione aliquid petere velit, et regem et populum adeat oportet,

— — λισσόμενος βασιλῆά τε, παντα τε δῆμον. 154)

153) Il. II. 87. seq.

154) Od. VIII. 157.

Etiam in bello vel expeditionibus nauticis exercitum, si alia placuit sententia, suam, non ducis sequi nonnumquam videmus. 155) Adeo cum antiquam Sviogothorum regiminis formam describit RIMBERTUS: 156) "Sic apud eos moris est, ut quodcumque negotium publicum magis in populi unanimi voluntate, quam in regia consistat potestate," a veterum Græcorum more id etiam non alienum fuisse merito differis. Verbo: si reges Homerici regibus Scandinaviæ antiquis, ingenui etiam homines Homerici ævi nostratum colonis (*Odalbønder*) æquiparandi sunt. Agorum suorum illos æque fuisse liberos possessores, ex vitæ socialis hoc ævo in Græcia statu, in libertatem potius quam dominationem vergente, omnino sequitur, cum neque Regum, neque Sacerdotum, neque Nobilium eo processerit unquam potentia, ut dominium sibi vindicassent terræ, tributis adhuc fere liberæ.

Servis usi sunt Græci heroica ætate et sub regum imperio, multo vero paucioribus quam postea sub libertate. 157) Ut apud majores nostros servi plerumque erant capti bello, quos victores ab occidione servabant, unde Græcis *δμῶνες* dicti *παρὰ δαμῶν-σαι* a *domando*. Servos, quos TELEMACHUS domi habuit, dum prædatus erat pater ULYSSES,

---

155) Cfr. Od. XII. 297 et quæ de exercitu Regis Sveciæ ANUNDI JACOBI narrat STURLONIDES. HEIMS KRINGLA. Saga af Ol. h. helga. c. 161.

156) Vita S. ANSCHARII c. 23.

157) Clives Atheniensium quovis fere in tempore viginti millium numerum complebant: servorum numerum vicies majorem nonnumquam fuisse traditur. Spartanis vero, multo pauciore civium numero, tamen plures servi fuere, quam Atheniensibus. Cfr. NITSCH lit. cit. T. I. pp. 392. 421.

— — λήϊστο διος Ὀδυσσεύς. 158)

Neque principes viri et feminae, si fors ita cecidit belli, servitute exempti sunt. Reginam in antipao *Edda* carmine eundem conquerentem, se bello captam plagis compulsam fuisse ad calceamenta dominæ liganda. 159) *ΗΕΚΤΟΡΑ* animo *ΤΡΟΙΑΣ* ruinam praesentiens, metuit diem, quo, se mortuo, *ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ* in captivitatem abducta, cogatur alienam texere telam et aquam e fonte afferre,

πόλλ' ἀεκαζομένη, κρεττερή δ' ἐπμείσεται ἀνάγκη·

καὶ ποτὲ τις εἴπῃσιν, ἰδὼν κατὰ δάκρυ χέουσάν·

Ἐκτορος ἥδε γυνή, ὅς ἀριστὰ ἔσκε μάχης θάμ·

Τρώων ἱπποδάμων, ὅτε Ἴλιον αἰμυρομήχοντο. 160)

Captos *PRIAMI* filios in servitutem vendit *ACHILLES*. 161)

Nec justo tantum bello servi ab hostibus capti, sed saepius etiam a praedonibus et piratis vendebantur. *OLAUS TAREGVONIS* filius, postea rex Norvegiae, tenera adhuc ætate in piratarum manus incidens, a matre comite distractus et in servitutem venditus est "ut vendi solent bello capti." 162). *Fribus* domini servivit, quorum unus pretio "egregii hirci" eum e-

158) Od. I. 228.

159) Godrunar Quida I. Str. 9. 10.

160) Il. VI. 238. seq.

161) Il. XX. 78. XXIV. 751.

162) Olafur var. seldur mansali, æm adrir berteknr menn. Olof Tryggv. S. ed. cit. p. 15. *Mansal* (mercatus hominum) foedæ venditionis erat nomen.

mit 163). Apud HOMERUM servus optima in prima iuventute viginti bouum ~~est~~ pretio. 164). De minorum favore servos nonnunquam honores et divitias consecutos fuisse videmus. *Tunns Regis AONI VETUSTI* consiliarius et thesaurarius (*rada-gjordamadr* *oe fthyrdir*) servus ejus dicitur. 165) *Thorer Sel* Regis OLAVI SANCTI procurator et oeconomus mancipiorum in numero erat. 166) *EOMÆUS*, "divus subuleus," in aula *ULYSSIS* vis non minimæ dignitatis est. Regio genere ortus, (nam piratæ Phœnicii a patria abductum in Ithacam vendiderant), servili vivit contentus sorte. "*Ορχαμος ἀνδρῶν*" dicitur, et aliis servis non solum imperat 167), sed eorum etiam numerum, absente domino, propriis ex bonis auxerat. 168.) Libertatem ei pollicetur *ULYSSES* redux et, quæ signa erant libertatis, propriam domum et uxorem; 169) nam legitimo matrimonii jure ~~servi~~ carebant. 170) Statum servorum in Septentrione illustant, quæ de *ERLINGO* Norvego tradit *STUR-LONIDES*: "Domi semper aluit triginta servos præter alia mancipia. Servorum singulis sua pensa quotidie distribuit, quibus absolutis, eorum reliquit arbitrio, cuicumque id erat volupe, sua curare negotia temporibus vespertinis aut nocturnis; his etiam dedit densens agrorum, quos serere et segetes

---

163) *ibid.* 164) *Od. I. 531.*

165) *Yngl. S. c. 30.*

166) *Saga af Ol. h. h. c. 123.*

167) *Od. XIV. 25, 26.*

168) *Od. XIV. 456.*

169) *Od. XXI. 214, 215.*

170) Ita etiam apud majores. Cfr. *CALONIUS* de prisco in patris servorum jure. §. XIX.

perceptas subinet in usum, ad opes quærendas, venire possent; singulis quoque posuit cetera laborum pensa, et sua, quæ solverent, redimendæ libertatis pretia. Multi pretio isto intra annum primum aut secundum soluto libertatem vindicarent, omnes, quibus nonnihil favebat fortuna, intra tertium. Hac pecunia sibi alia mancipia emit ERLINGUS, liberos vero suos partim ad halecum capturam adhibuit, partim ad alias res lucrandas; quidam cæcis sylvis domicilia ibi et sedes sibi paraverunt. 171) Ad ministeria vel in domo vel in agro servi adhibebantur. Erant tamen etiam ingenui, qui mercede operam suam aliis elocabant. Omnes HOMERO dicuntur. EURYMACHUS ab ULYSSE hospite quærit, an ad rustica officia mercede velit locari. 172) Etiam apud majores ingenuis, qui non propriis gaudebant agris, sed in alieno fundo sedebant 173), operam suam aliis mercede locando, victum quærere, necesse erat.

171) HEIMSKR. S. af Olaf h. h. c. 22.

172) Od. XVIII. 357.

173) Variis sub nominibus in antiquis Legibus Sviogothicis hi significantur, ut *Torpakari*, *som i skogum bor* (colonus quodam personam liber, sed variis servitutibus obnoxius, qui in silva habitat. Upl. Thingm. B. H. I. *Grasfati* (qui in alieno fundo sedet) W.G.L. I. FB. 3. Edit *Collin et Schlyter*) *Hussatis madr*, *Sundsmadr*, (Inquilinus) Upl. kirchB. II. 7. W. GL. II. Form. 46. *Gerningsmadr*, *Malakari*, *Legukion* (operarius, mercenarius.)

MORES HERQICÆ ÆTATIS APUD VETERES GRÆCOS

ET
SCANDINAVOS COMPARATI.

DISSERTATIO,
CUJUS PARTEM SEPTIMAM

VENIA AMPL. FAC. PHILOS. UPSAL.

P R Æ S I D E

MA G. ERICO GUST. GEIJER

HISTORIAR. PROF. REG. ET ORD.
REG. ORD. DE STELLA POLARI EQUITE,
ACADEMIÆ SVBCANÆ OCTODECIMVIRO, REG. ACAD. LITT. HUM.
HIST. ET ANTIQ. HOLM. REG. SOCIET. SCIENT. UPSAL. REG.
SOCIET. SCIENT. NIDAROS. REG. SOCIET. SCIENT. AC LITT. HUM.
GOTHOB. NEC NON REG. SOCIET. SCIENT. HAFN. ET ARCHÆOL.
SCAND. HAFN. MEMBRO.

P R O G R A D U P H I L O S O P H I C O

P. P.

MATTHIAS LEONARDUS WIKLAND

Adjunct. Past. ad Eccl. St. Jacobi et Johannis Holm,
Vermelandus,

IN AUDITORIO GUSTAVIANO DIE XIV JUN. MDCCCXXX.

H. A. M. S.

U P S A L I Æ,
EXCUEBANT REGIÆ ACADEMIÆ TYPOGRAPHI.

Carmen antiquum, quod *Rígsmál* inscribitur, 174) originem *Servorum*, *Ingenuorum* et *Nobilium* mythica ratione tradit; et, cum ad morum prischorum historiam illustrandam vel maxime pertineat, heic partim inserere haud poenitebit.

Svá segja menn i fornum þ. Narratur in antiquis fabulis
gum, at einn-hverr af dsum, sá unus ex diis ASIS, qui HEIM-
er Heimdallr hét, fór ferthar 175) DALLR dictus est, constitutum
sinnar ok framm meth sjófar- iter ingresus, ad littus quoddam
ströndu nockurri: kom at einum pervenisse et appellatus fuisse
húsabæ, ok nefndiz Rígr. Eptir RÍGR. Ex illa narratione hoc
theirri sögu er kvæthi thetta: compositum est carmen:

*Ar kvæthu gánga,
 grænar brautir
 öflugann ok aldinn
 ás kunnigan,
 ramman ok róskvan
 Rígr stiganda.*

Olim, dicunt, profectus est
 virentibus viis
 fortis et grandævus;
 multiscius As
 robustus ille et alacer
 progrediens RIG.

P. VII.

7.

174) Etiam *Rígs þættir* vel *Rígs þula*: Suae recensio[n]i Eddæ Sæmndinnæ, Holm. 1818 editæ, addiderunt RASK et AFZELIUS. Dissertatione academica a celeb. SJÖBORG, Lundæ 1801, etiam editum hoc Carmen est.

175) N[on] pro þ estimur, cum paucissimæ tantum litteræ rubricæ in promptu sint.

Geck hann meir at that
 mithrar brantar,
 kom hann at húsi,
 hurk var á gatti,
 inn nam at ganga,
 elkar var á gólf:
 hjón sátu þar
 hár af áruí,
 Ái ok Edda
 aldin-falda.

Rígr kunni theim
 ráð at segja,
 meir settiz hann
 mithra fletja,
 en á hlith kværa
 hjón salkynna.

Þá tók Edda
 skum 177) leif,
 skúgan ok thykkan
 thrúngium sáthum:
 þar hón meir at that
 mithra skutla;
 toki var í bolli

176) Proavus et proavia.

177) Fortassis melius *ðstakleif*. RASK l. c. p. 100.

Ultra procedens
 media vis,
 adit domum
 subpatente janua.
 Statim ingressus est.
 In pavimento erat ignis.
 Sederunt hic conjuges
 cani laboribus
 Ar et EDDA 176)
 veteri vestitu.

Hic potuit RIGR
 dare consilia,
 ipse insedit
 medio scamno
 ad utrumque latus
 familia domus.

Protulit tum EDDA
 conspersum cinere panem,
 ponderosum et crassum
 plenum farfuribus.
 Plura quoque apposuit
 mediâ mensâ,
 vas jure repletam

setti á bjóth,
var kálfr soðinn
brása baxtr.

admotum fuit;
elixus vitulus
deliciæ epularum:

Reis hann upp thathan,
rithz at sofna,
Rigr kunni theim
ráð at segja:
meirr lagthiz hann
míthrar ríkhju,
en á klith hvára
hjón salkynna.

Hinc surrexit
dormire cupiens,
RIGR iis potuit
dare consilia:
procubuit autem
medio lecto,
ad utrumque latus
familia domus.

Thar var hann at that
thryjár natr saman,
gíkk hann meirr at that
míthrar brautar,
líthu meirr at that
mánuðlir nfo.

Ibi moratus est
tres noctes continuas,
inde profectus est
mediâ viâ,
post hæc absoluti
menses novem.

Þóth ól Edda,
jósu vatni,

Filium peperit EDDA
quem aquâ lustrarunt. 178)

178) Infantem recens natum aqua lustrare, cum primum nomine appellaretur, in Scandinavia etiam sub Ethnicismo usitatum erat. "Sá var tha síðr um göfigra manna börn, at vanda men miðc till at ausa vatni oc gífa nafn" i. e. circa hominum nobiliorum

*hðrði svartan
hétu thræl.*

Cute nigra fuit;
dictus est THRÆL (servus).

*Hann nam at vaxa
oc vel at dafna;
var þar á höndum
hrokkit skinn,
kropnir knúar,
fingr digrir,
fúlligt andlit,
lotr hryggr,
långir halar.*

Cito crevit
optime valens;
manuum fuit
rugosa cutis,
nodi articularum incurvi,
digiti crassi,
vultus torvus,
dorsum cernuum,
calces longæ.

*Nam hann meirr at that
magus um-kosta,
bæst at binda,
byrthar gjörva,
þar hann heim at that
hrís gjörstan dag.*

Tempore didicit
robore niti,
philyras nectere,
fasces componere,
deinde virgas domum
tulit quotidie.

THRÆL cum THY (servus cum serva) filios filiasque
procreavit, quorum nomina ipsa servorum indicant occupatio-
nes et mores.

---

atque præstantiorum liberos erat tunc temporis consuetudo, ut
studiose eos quærent, quibus infantem aqua lustrandi atque
nomen imponendi committerent negotium. HEIMSKRINGLA Sa-
ga Haralds Hárf. c. 40. Plura videsis exempla: Svea Rik. Hif-
der I. 488, n. 5.

*Lögthu gartha,
akra tóddu,
unnu at svínun,
geita gættu,
ok grófu torf.*

*Thathan eru komnar
thræla ættir.*

RIGR procedebat, et aliam adibat domum, ubi conjuges
sedebant aliis districti curis.

*Mathr telgthi thar,
meith til rifjar,
var skegg skapat,
skór var fyrir enni,
skyrtu thröngva,
smockr var á golfi. 179)*

*Sat thar kona,
sveigthi rokk,
breiddi fathm,
bjó til váthar:
sveigr var á höfthi,
smockr var á bringu,
dúar var á hálsi,*

*Sæpibus segetes cingebant,
agros oblimabant,
sues nutriebant,
capras custodiebant
et cæspites effodiebant.*

*Hinc origo
prosapiæ Servorum:*

*Maritus hic lignum
machinæ textoriæ paravit,
barba ei pexa fuit,
et a fronte capilli,
arctumque indusium,
theca erat in pavimento.*

*Uxor hic sedebat,
colo nevit,
extenso brachio
fila ad vestes paravit:
plexus (capillorum) capite erat,
colobium pectora tegebat,
focale in collo habebat,*

179) Smockr á hálsi. SJÖBERG.

dvergar á dælam:

Afi ok Amma

áttu hús.

fibulas ad humeros:

AFI et AMMA 180)

domum possidebant.

RIGR etiam ibi per tres noctes commoratus est. Novem vero completis mensibus:

Jóthól Amma,

jósu vatni,

kölluthu Kárl, 181)

kona svip rípti

vaukhan ok rjóthan,

rithuthu augu.

FiliuM AMMA peperit,

quem aqua lustratum

vocarunt KARL.

Mater linteo involvit

crines erant rubri, rubicundæ genæ,

arguti oculi.

Hann nam att vaxa,

oc vel at dafna;

ðxu nam at temja,

hús at timbra,

ok hlóhur at smitha,

karta at gjörva

ok keyra plög.

Cito crevit,

optime vigens,

boves didicit. mansuafacere,

domos ædificare,

horrea struere,

currus parare,

et aratro terram vertere.

1807) Avus et avia.

181) *Karl* proprie *virum* denotat, et, ut hic opponitur *servo*, ita etiam in legibus antiquis Sviogothicis *Karl* et *Konung* (de plebe vir et rex) opponuntur. Ex gr. *Nu á thór thar dila Karl ok Konung, tha aghs Karl vitsord ok Konunger ogh.* i. e. "Si li-tem habuerit privatus cum príncipe, tum jós pávati melius est jure príncipis." Östg. L. Eg. S. c. 2.

Heim óku thá
hámgín - lakín 182)
geita - kyrtín
giptu Kqrli:
Sndr 183) heitir sú,
settir undir rípti.

Domum duxerunt
 claves portantem,
 pellibus caprinis indutam (virginem)
 eamque KARL nuptum dederunt;
 appellata est Sndr,
 sub linteo collocata est.

Bjuggn hjón
bauga deildu 184)

Connubio jungebantur,
 annulos permutabant,

182) Ita etiam Græcis uxor *αλειδῆχος*, claves habens, clavium gestatrix, dicebatur, et ingredienti nuptæ claves dabantur, ut significaretur ei rerum omnium domesticarum, quæ clavibus concludi solent, cura et administratio demandata. Formula, quæ pater filiam in manus sponsi tradebat, in antiquis legibus Sviogothicis ita sonat: *Sagh gifter tigh min dotter till haders och kustru, och till halfva sâng, till lås och nykla m. m.* "Ego despondeo tibi filiam meam in honorem et uxorem et dimidium lectum, in seras et claves" etc. LL. Gift. B. c. 5.

183) *Sndr*, a *sneri* neo, plecto. Hinc fortasse *Sndrta* (virgo gracillius) vox adhuc apud plebem usitata; nisi hæc potius a *snertr* nitidus, comtus, ut Uplandi nostrates loquuntur.

184) Annuli aurei, vel *segumna* ex his divisa, divitibus olim pecuniæ loco fuerunt. Hinc de JARLO, nobilium progenitore, in eodem hoc carmine dicitur: *hjó sundr bæg*, "annulos secuit." Tamen verba: *bauga deildu* hic fortasse de more, quo sponsus et sponsa annulos, fidei pignora, sibi mutuo dabant, accipienda sunt, qui certe Christianismo anterior est, licet, an apud Majores, sunt Christiana sacra introducta, invaluerit, pro certo non dixerim. Annulus, *proventus* Romanis dictus, qui sponsæ a sponso mittebatur, ferreus et sine gemma fuit. PLINIUS L. XXXIII. c. 1.

*breiddu blæjur,
ok bú gjörthu.*

*Indices sternebant;
rem familiarem curabant.*

Liberi ex hoc connubio procreati in carmine appellantur nominibus, quæ ingenuorum naturam et mores referunt.

*Thathan eru komnar
Karla attir.*

*Hinc origo
prosapiæ ingenuorum.*

RIGR ultra procedens ad atrium quoddam pervenit ibique intravit.

*Gólf var strúth; 185)
Sátu hjón,
Sáz í augu:
Fathir ok Móthir
fugrum at leika.*

*Pavimentum erat stramine velatum,
conjuges sedebant,
se invicem intuebantur:
PATER et MATER,
digitis ludentes.*

*Sat húsgumi
ok snéri streng,
álm of-bandi,
ðrúar skepti:
en húskona
hugði at ðrmum
þrauk of rípti,
sterkti ermar.*

*Paterfamilias sedens,
funus torquebat,
arcum ulmeum tendebat,
manubria telis parabat;
sed Materfamilias,
brachia inspiciebat,
linteum levigabat
et amylo manicas poliebat.*

185) Pavimentum culmo consternere, quod adhuc sub festo *Julio-*
rum ruri solenne est, Majores festis diebus solebant. Cfr. p.
18 hujus dissert. De OLAO TRANQUILLO Norvegiæ Rege
trahit STURLONIDES, quod ætate, perinde ac hieme pavimenta
calamo insternere jussit: *kann let strá gólf um vetr sem um sumar.*

MORES HEROICÆ ÆTATIS APUD VETERES GRÆCOS

ET

SCANDINAVOS COMPARATI.

DISSERTATIO,

CUJUS PARTEM OCTAVAM

PRÆSIDE

MAG. ERICO GUST. GEIJER

HISTORIAR. PROF. REG. ET ORD.

REG. ORD. DE STELLA POLARI EQUITÆ,

ACADEMIÆ SVECANÆ OCTODECIMVIRO, REG. ACAD. LITT. HUM.

HIST. ET ANTIQ. HOLM. REG. SOCIET. SCIENT. UPSAL. REG.

SOCIET. SCIENT. NIDAROS. REG. SOCIET. SCIENT. AC. LITT. HUM.

GOTHOB. NEC NON REG. SOCIET. SCIENT. HAFN. ET ARCHÆOL.

SCAND. HAFN. MEMBRO.

PRO GRADU PHILOSOPHICO

P. P.

JONAS SELGGREN

Gestricks-Holmings.

IN AUDITORIO GUSTAVIANO DIE XIV JUN. MDCCCXXX.

H. P. M. S.

UPSALIÆ,

EXCUDERANT REGIÆ ACADEMIÆ TYPOGRAPHI.

Kristi fald, •
rínga var á bringu,
síðkar slæður,
serk bláfaðn,
brúna bjartari,
bríost ljósara,
hals hvítare,
kreinni mjóla.

RIGR cum his conjugibus primum epulatus est
 Tha tok Móðir
 merktu dák
 kvitan af hörvi
 huldi bjóth.
 hon tok at that
 hteifa thunna
 hvíta af hveitt
 oc huldi dák.

Framsætti hon
 fulla skutla
 sílfri varda á bjóth
 fan ok fleski
 ok fugla steikta
 vín var í kónnu
 varðer kákar
 drucku ok dæmdu
 dagr var á sinnum

P. VII.

Calypsum elegit,
in pectore erat annulus,
pyrma promissum,
indusium coeruleum,
supercilia pulciora,
pectus candidius,
et collum magis album
purissima nive.

Proferens tum MAPPAM
 Mappam pictura textili ornatam
 candidam aspectu:
 mensam stravit,
 deinde sumpsit
 tenues placentas,
 tritico albentes,
 quibus mappam velabat.

Apposuit mensa
 repletas patinas
 argenteis laminis obductas,
 frigas et lardum
 et assas aves,
 in cantharo vinum,
 laminis obducta erant pocula:
 potabant et sibilabantur
 ad seram vespere.

8.

andem ob. causam, in Scandinavia, ADAMO BREMENSI teste, olim principes etiam viri pistorum numero fuisse 192). Majoribus nostris *W.*, pecus, pro pecunia fuit. Opibus vero quibuscunque ideo nomen pecorum est addituro, quia armēta antiquissimæ et simul præcipue fuerunt possessiones, adeo ut ex eorum multitudine facultates suas mensi sint. Latīnorum etiam pecunia hinc est dicta, vel "quia pecudis notā primum signari fveverit" 193), (quod Atheniensibus usu venisse novimus, quorum *πολιτματα*, figurā bovis insignita, *βόες* dicta sunt), vel potius "quia in rustificatione antiquissima fuit ratio pascendi eademque quæstuosissima. Propter quod nomina *pecunie* et *peculii* tracta videntur a *pecore*; quoniam id solum veteres possederunt, et adhuc apud quasdam gentes unum hoc usurpatur divitiarum genus" 194). *Fridr peningr.*, quasi pecunia *κατ' ἐξοχήν*, Islandis adhuc pecudes dicuntur.

Eadem æstimationis norma, quot boum scilicet res empta sit pretio, 195) apud HOMERUM valet, unde viri opulenti *πολύτροποι*, *πολυβῆται*, *πολυμήλοι* vocantur. Prædam ex gregum rapto agere, non indignum videbatur, cum bellicæ etiam expeditiones in hunc finem parantur 196). Opulentia ULYSSIS, de qua EUMÆUS gloriatur

192) De Situ Daniæ.

193) VARRO de re rustica. c. 1.

194) COLUMELLA Præf. L. VI.

195) Unde *δωδεκάβοις*, *εικοτάβοις*, *εκατόμβοις* est. dicitur.

196) Od. XXI. 18. XXIII. 357.

οὐτ' ἔτι τὸσσ' ἄλφρων ἡρώων, οὐτ' ἠπείροιο μελαίνης,
οὐτ' αὐτῆς Ἰθάκης, οὔτε ζυνεῖκοσι φωτῶν
ἔατ' ἄφρονος τασσοῦτον. — — —

gregibus et armentis præcipue constat. 197) Virgines, quæ ob præcelsitudinem multa sibi dona ab amatoribus conciliabant ἀλφεισίβοιαι dicuntur, 198) et rationem hujus denominationis PENELOPE ipsa nobis explicat, dicens:

οἷτ' ἀγαθήν τε γυναῖκα καὶ ἀφροῦτο θυγατέρα
μνηστῆραν ἐθέλωσι, καὶ ἀλλήλοισ ἐρίσωσι,
αὐτοὶ τοίγ' ἀπάγουσι βέας καὶ ἄριστ' ἡλῆα,
κούρης δαῖτα φίλοισι, καὶ ἀγλαὰ δῶρα διδοῦσιν 199)

Dona uxorem sibi comparare vel potius emere moris est rat. Eὐδνα, dona hæc Græcis nuncupata sunt, nostratibus *Quonarmundr, fæstningafé, vingiaf* 200). Nec dii ipsi alio modo uxores ducunt. VULCANUS, Venere cum Marte deprehensa, dona sibi a Jove retribuenda esse postulat, quæ olim ei dederat, κνώπιδος ἔνεκα κόουης 201). FREYER uxore di-

197) Od. XIV. 96 seq.

198) Il. XVIII. 593.

199) Od. XVIII. 276 seq.

200) Cfr. HALLENBERG *samræknningar till Lagerbrings S. R. Hist.* II. 263 et *Ikka Glosf, SvioG. v. brudkaup.*

201) Od. VIII. 318.

citur "auro emta" 202); Hinc nuptiarum apud majores nomen *Brudtaup* (emtio sponsæ). In nuptiis celebratis majorem mores multum habent Græcorum veterum ritibus consentaneos. Tædæ nuptiales (*brudfacklor*) quæ novæ nupæ præferebantur et quarum jam meminit HOMERUS 263), nosterium etiam non longo abhinc tempore hymenæos illustrabant 204). Si floribus et frondibus postes domus, quæ sponsam exciperet, coronabant Græci, portam postrates arbusculis signant; (*brudgræmar* nominatis) et pro lauro "quæ domos ornat et ante ianua exornat", *) stat abies vel pinus.

Græcis usitatum fuit, immo etiam Athenis lege sancitum, ut sponsus et sponsa, cubiculo inclusi, pomum cotoneum simul comederent, quo nimirum svavi et mutuo sermone lemutuo adire monebantur 205). Convenit hoc ritui nosterium an-

202) Edda SÆMUNDAR Ægisdræks St. 42. Ita etiam apud Romanos *coemptio* usitatus erat matrimonii contrahendi ritus.

203) XVHL. 492.

204) Tædæ tales, vel saltem perticas, quibus affixæ erant (*bloss-stån-ger*) antiquâ adhuc formâ in templo Husbyensi in WestroGothia servatas vidi. Hinc juvenes, qui comitatum novorum conjugum præceperat, adhuc *tædæ portatores* (*blossbårare*) dicuntur. Chores illa, qua facies manibus gestantes novam nuptiam conpomitantur convivæ, hinc nomen *fackeldansen* traxit, et in nuptiis procerum, quæ antiquâ pompâ celebrantur, etiam hodie non exolevit.

*) PLINIUS L. XV. cap. ult.

205) Ο' Σίλων ἐκείνου τῆς νύμφης τῆς νεμφίης συγκαταλέγεσθαι, μέλλον ἀνδρῶν πατρὶσιν αἰῶνι. PLUTARCHUS Conjugalium Præcepta. l. i.

riquo, quæ a templo domum reversi ubi conjuges cubile intrant et ex una eademque quadra comedant 206).

Velo novæ nuptiæ obnubere antiquissimi moris est. *Brudarlög* in Eddicæ carminibus hoc appellatur 208; unde, ut Romanorum vox *nubere* ab eo ritu originem trahit, etiam apud majores *göngs studir* *hesti* 209), (ire sub velo) idem ac nubere est. Singulis uxoribus prisci Scandinavi, ut Græci, ut Romani, ut Germani, plerumque contenti erant. Quæ contraria, ut de HARALDO PULCHRICO 210), afferuntur exempla rariora sunt. ADAMUS vero BREMENSI 211) cum Polygamiam antiquis Svecis maxime usitatam esse tradit, concubinas, quæ et Græcis et majoribus nostris frequentes fuere, a legitimis uxoribus non distinguunt.

Restat ut de honore mortuis debito, paucis dicamus. De morte quidem ipsa aliter sensitse veteres Græci ac majores nostros facile dixeris. Valhellæ hi gaudia heroum et fortibus viris destinata esse: illi, si HOMERO fides habenda, animas mortuorum errare per mœsta regna umbrarum credebant, nec ullis feliciore fore sorte iacta fuisse vide-

---

206) Dissert. de superstitionibus hodiernis ex gentiliis relictis.

Pres. INAR Upsala 1780. § VI.

208) *Hamarsheimr* Str. 21 Edda SAMUNDAR.

209) *Rígsrál* str. 37 *Fattast studir rípti* *ibid.* str. 20 idem valet.

210) Heims kringla. S. Haralds Hærfagra. c. 25.

211) l. c. c. 85.

tur, nisi cognatio eundem diis propriis communi quendam casum
merit facit. Sic HERCULES, cuius ἥδονα apud inferos vidit
ULYSSES, ipse tamen amplexu Hecubae et convivio immortali-
tatem apud Deos fruitur 212): MENELEO, quod Jovis affinis
esset, ad Elysium campum transferri in satis erat 213). At
"noli mortem laudare" ULYSSI dicit ACHILLES, apud inferos
constitutus, insuper addens:

Βουλομένη κ' ἐπαύρας εἶναι θνητεύειν ἄλλῃ.

Ἄνδρ' ἰσχυρὸν ἀκλήρω, ὃ μὴ βίος πολὺς εἴη,

Ἢ πᾶσιν νεκύεσσι καταφθιμένοισιν ἀνάσσειν 214).

Uicunque hoc sit, (nam an statum quendam preparato-
rium, an ultimam sortem animarum descripserit Homerus
in illa Odysseae parte, quae Νεκρία dicitur, dubium est), in
funerandis mortuis non exiguam partem religionis Graecae
posuisse, et iisdem fere ritibus ac veteres Scandinavos exae-
quias celebrasse, constat. Sepulturâ carere gravissimum infor-
tunum est visum. Hinc ELPENOR ULYSSI apud inferos ob-
vium dicit:

— — — ἀναξ, κέλομαι μαίεσθαι ἀμρῇ.

Μὴ μ' ἀκλῶτον, ἀθῆπτον, ἰὼν ὄππῃ καταλείπῃν.

212) Od. XI. 641.

213) Od. IV. 562, seqq.

214) Od. XI. 489 seq.

MORES HEROICÆ ÆTATIS APUD VETERES GRÆCOS

ET

SCANDINAVOS COMPARATI.

DISSERTATIO,

CUJUS PARTEM NONAM

VENIA AMPL. FAC. PHILOS. UPSAL.

PRÆSIDE

MA G. ERICO GUST. GEIJER

HISTORIAN. PROF. REG. ET ORD.

REG. ORD. DE STELLA POLARI EQUITE,

ACADEMIÆ SVECANÆ OCTODECIMVIRO, REG. ACAD. LITT. HUM.

HIST. ET ANTIQ. HOLM. REG. SOCIET. SCIENT. UPSAL. REG.

SOCIET. SCIENT. NIDAROS. REG. SOCIET. SCIENT. AC LITT. HUM.

GOTMOB. NEC NON REG. SOCIET. SCIENT. HAFN. ET ARCHÆOL.

SCAND. HAFN. MEMBRO.

PRŌ GRADU PHILOSOPHICO

P. P.

JOHANNES OLAVUS FORSSÉN

Gestr. Hols.

IN AUDITORIO GUSTAVIANO DIE XV JUN. MDCCCXXX.

H. A. M. S.

UPSALIÆ,

EXCUDEBANT REGIÆ ACADEMIÆ TYPOGRAPHI.

νοσφισθεῖς, μή τοι τι θεῶν μήνιμα γένομαι
 ἀλλά με κακῆσαι σὺν τέχεσιν, ὅσσα μοι ἐσίν;
 σῆμά τέ μοι χεῖραι, πολὺς ἐπὶ θνὶ θαλάσσης 215)

"Id tibi consilii do (in antiquo Eddæ carmine dicitur) si corpora defunctorum in campo inveneris, ut funus cures, sive morbo sive mari sive armis perierint. Fac tumulum defuncto, manus et caput lava, comam pecte, antequam in arca componitur, ora insuper ut dormiat!" 216) Cremationis morem, ejus hoc loco nulla mentio fit; in aliis Eddæ carminibus descriptum videmus, et obtinuisse notissimum est. Ab Odino sancitum fuisse Majores credebant; unde et antiquissimum in Historia septentrionis *xyumi Brynhildar*, (ætas cremationis) a STURLONIDE dicitur. 217) Apud HOMERUM, in HECTORIS funere celebrando 218) primum corpus, rogo impositum, crematur, deinde ossa a propinquis collecta urnâ includuntur, quam fossâ factâ deponunt; tum lapides superstrati et terra in tumuli 219) formam superfusa.

• Majorum nostrorum instituta hæc omnia referre vix opus est dictu. Neque cum ACHILLES ira et dolore suo

215) Od. XI. 71. seq.

216) Brynhildar Quida I. str. 34, 35.

217) Heimskringla. Præf.

218) cfr. Il. XXIV. 787 seq.

219) Σῆμα dicti, quod nostratum *kumi* (proprie signum deinde *cumulus*) ad unguem respondet.

census) super rogam PATROCLI duodecim juvenes Tro-
janos ense ferit, equos et canes defuncti amici insuper in
flamas projiciens, hoc licet rarioris crudelitatis exem-
plum a Septentrionalium populorum moribus alienum est. BRYN-
HILDA in SIGURDI FAFNERICIDÆ rogam, et se ipsam vulnere
immolat et octo famulos, quinque ancillas, duos denique ac-
cipiures immolari jubet, ut decenti cum comitatu Heros de-
functus apud inferos appareat. 220) ACHILLIS rogam circumne-
unt Heroes Archivorum. 221) Pari honore funus HARALDI
HILDETAND celebratur. 222)

Ossa propinquerum vel amicorum eodem condere tumulo
Græci ut nostrates solebant; 223) qua potissimum ex consue-
tudine tumuli mortuorum, per nostras sparsi, innumeri, terras,
nomen vulgo *Attshögar* traxerunt. Odius Svionibus polli-
citus est, ut quæ opes cuique in rogo adderentur, iis comi-
tatus, adiret Valhallam; illis vero omnibus, qui facinora quo-
dam erant præclari, cippos erigere, *Bautasteinar* dictas, jus-
sit. 224) Mortuos opibus lætari et veteres Græci somniabant.
ACHILLES umbram PATROCLI invocans, partem opum, quibus
PRIAMUS corpus Hectoris redemerat, amico mortuo vovet. 225)

---

220) cfr. Brynhildar Quida II.

221) II XXIV. 68 seq.

222) cfr. Saxo. I. VIII.

223) cfr. II. XXIV. 76.

224) Yngl. S. c. 8.

225) II. XXIV. 595.

Cippo Στήλη dictō tumulum ōrnare; et utrisque!

τύμβω τε στήλῃ τε, τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ, θανόντων 226)

honorem debitum defunctis tribuere Græcis æque moris erat.
Quo illustrior defunctus eo majori tumulo honoratus est. 227)
In ducem cæsum omnis exercitus tumulum erigebat; et hoc
ultimo honore Achivorum exercitus **ACHILLEM** luxit

- - - Εἵπειτα μέγαν καὶ ἀμύμονα τύμβον

χεύαμεν. Ἀργείων ἱερός στρατὸς ἀρχηγείων,

ἀκτῇ ἐπὶ προῦχούσῃ, ἐπὶ πλατῇ Ἑλλησπόντῳ,

ὥς· κεν τηλεφάνης ἐκ ποντοφῶν ἀνδράσιν εἴη

τοῖς, οἳ νῦν γεγαίαςι, καὶ οἳ μετόπισθεν ἔσσονται. 228)

Nec vanum vaticinium! — Tumulus enim **ACHILLIS** (cujus
cippum coronavit **ALEXANDER**, felicem prædicans **ACHILLEM**,
quod vivens fidelem amicum, mortuus magnum famæ inter-
pretem sortitus esset,) 229) adhuc in Iliacis procul noscitur oris.

Si hæc omnia eandem fere et morum et vitæ socialia for-
mam apud veteres Græcos et Scandinavos arguunt; at nimium
quantum inter se distare forsitan videantur, si illam ipsam;
quæ Græcorum heroicam ætatem maxime illustrat, poësin lo-
quor, spectaveris, cui nil simile aut secundum apud Majores
nostros est videre. Et certe post **HOMERUM** Iliada condere

226) II. XVI. 457.

227) cfr. II. XXIII. 245 seq.

228) Od. XXIV. 80 seq.

229) **PLUTARCHUS**, *Alexand. c. 15*.

neque populis, quos despicit arcus, contigit. Fuit tamen populis Scandinaviæ Poësis sua, et Mythica et Heroica, inter monumenta caræ vetustatis haud infimo loco nominanda; Vaticinio Septentrionis Sibyllino, *Völuspá* dicto, Mythologia Græcorum nihil habet sublimitate comparabile. *Héroica* Eddæ Sæmundinæ *carmina* magni poematis epici membra disiecta merito dicenda sunt. 230)

Audenter concepta, rudi, at nativa, at grandi simplicitate concinnata, a serioris ævi difficilibus nugis adeo remota sunt, ut Islandis, quorum curæ conservata debentur, auctoribus non deberi antiqua hæc poëseos specimina facile appareat; præsertim cum traditiones, quibus innituntur heroica hæc carmina, plerisque Gothicæ vel Germanicæ prosapiæ gentibus olim communes fuisse videantur. 231)

Ex vaticinio VALÆ unam solummodo stropham notabimus ob insignem cum Oda Pindarica convenientiam.

Sal ser hon standa
Sólo fagra
gulli thaktham
à Gimli hām;

Atrium videt collocatum
Sole pulchrius,
auro tectum,
in GIMLE alto.

---

250) Scilicet Carmina de HELGIQ, de VELANDIO; de SIGURPO FAFNERICIDA et BRYNHILDA, de VOLSUNGIS et NILFUNGIS, quorum fata etiam priscum poema epicum Germaniæ, *Lied der Nibelungen* celebrat.

231) cfr Svea R. H. I. 115, 303.

*Thar skulo dyggvur
drottir byggja
ok um aldur daga
yndis njóta*

*Ibi promissa servantiam
populi habitabunt,
per omnia tempora
felicitate fruituri.*

*Ita etiam PINDARUS, apud inferos pœnas scelerum luendas
esse docens,*

*. . . . τὰ δ' ἐν ταῖδε Διὸς ἀρχαῖ
ἀλιτρεῖ κατὰ γαῖε δικαῖ —
ζει τις, ἐχυρεῖ λόγον φράσσας ἀνάγκη.*

addit:

*ἀλλὰ παρὰ μὲν τιμίαις
Θεῶν, αἵτινες ἔχαι-
ρον εὐορκίαις,
ἄδακρυν νέμονται
αἰῶνα. — —
Ὅσοι δ' ἐτολμασαν . . .*

*ἀπὸ πάντων ἀδίκων ἔχεν
Ψυχάν, ἔτελλαν Διὸς
ὁδὸν παρὰ Κρόνου τυρ-
σιν 232)*

Ne verò exempla ex carminibus heroicis desiderantur, en ia-

232) Olympia II.

vocationem BRYNHILDA, e magico somno excitatæ; et SIGURDUM runas docentis!

Heill dagr

Heilir dags synir;

Heil nótt ok nipt.

oreitham augom

litith ockr thannig

ok gefit sitiðndom Sigur

Heilir ÆSIR,

Heilir ASYNIOR,

Heil sú in fiol nyta 233) fold

Mál ok mannvit gefit

Ockr mærom tveim [234)

Ok lækniðshendur methan lifom.] et medicas manus, dum vivimus!

Salve dies!

Salvete diei filii!

Salve nox et nata!

Placidis oculis

adspicite nos itidem

et date sedentibus felicitatem!

Salvete ASIATÆ!

Salvete ASIATIDES!

Salva sit altrix tellus!

facundiam et sapientiam date

Nobis duobus illustribus

Næniæ GUDRUNÆ in SIGURDUM, a fratribus suis, GIUKII filiis, cæsum, ex intimo haustæ pectore, non minus ac in HECTOREM ANDROMACHES, veritate sua movent.

Sua var minn SIGURDER

hið sonom GIÚKA

sem væri geir-laukr

ör grasi vaxian,

étta veri bjártr steinn

à band dréginu,

Talis erat meus SIGURDUS,

Inter GIUKII filios,

tamquam allium capitatum

supra gramen exsurrecens,

aut fulgidus lapillus

filio insertus,

233) Proprie multis utilis, πολύχρηστος.

234) Brynhilda Quida I.

jarkna-stain,
yfir andlingóm

Ek thotta ok
thiodans rethom
hverrri hærri,
Herions disi.

Nú em ek svo lítill
sem lauf sé
opt í aulstrom
at jófr dauðan.

Sakna ek í sessu
ok í sæingo
mins má-vinar
Valda megir Gjúka,
Valda megir Gjúka
mino baulvi,
ok systur sinnar
sárom gráti. 235)

pretiosus lapillus
super principes.

Ego etiam visa sum
regis satellitibus
quavis alia celsior
ODINIS nympha:
Nunc adeo sum exilis;
ut frondis est
sæpe in sylvæ tempestate;
post regem mortuum.

Desidero in consessu
et in cubili
colloquiorum meorum amicum,
auctores sunt filii GJUKII,
auctores sunt filii GJUKII
meæ calamitatis;
et sororis suæ
acerbi fletus.

Felici tamen illo et almo calore, qui flores lætos nutriat, coloribus ornet et in dulcissimos maturet fructus, carere præca hæc arctor poëseos specimina ultro confitemur. Solem desiderare dixeris. Vigor adest, vis et impetus: a pellucida illa serenitate, a lætissima illa ubertate ingenii Homericæ multum absunt. Felicitate ingenii, ut omnis cultura Græcorum, ita etiam primitivæ hujus culturæ, heroica Græcorum ætate, præcipue distinguuntur. Hinc poëseos non solum pulchritu-

dine, sed artium etiam ceterarum initiis, Scandinavis longe præstant. Descriptione Scuti Achillei arti sculptoriæ proluisse HOMERUM dixeris. Statuis deorum tamen temporibus belli Troiani templa nonnunquam ornata fuisse ex Iliadis VI v. 90—93. concludere licet. Primitus lapides Græci plerique rudes pro simulacris colebant (ἀντὶ ἀγαλμάτων εἶχον ἄγροι λίθοι) PÆRSANIA teste; et simulacra antiquissima Ignea, quæ ξόανα dixerunt, ab idolis ejusdem generis nostratium, Skurgodar dictis, parum abluisse videntur.

Ex habitu vitæ socialis sub Heroica Ætate, apud Scandinavos priscos et Græcos, hanc comparationem hausimus, quæ omni, quæ fortasse institui posset, de cognatione gentium, disquisitione. Quantam vero præ se ferat omnino similitudinem facies antiquæ Græciæ et Scandinaviæ, societatis morumque si formam respicias, ex THUCYDIDE inprimis edocemur. "Constat enim (ait), eam, quæ nunc Græcia appellatur, olim non constanter habitatam fuisse, sed primum frequentes migrationes, fuisse et facile suos quemque fines deseruisse, semper ab aliquo majore numero coactum. Nam cum nulla esset negotiatio, nec ullus inter ipsos tuto commercio citra formidinem vel terra mari locus esset; cumque singuli res suas et agros eatenus colerent, quatenus vitam parce agerent; nec magnam pecuniæ vim haberent, nec humum arboribus consenserent (quia incertum erat, quando quis alius incursione repentina labores erat ablaturus, simul etiam quia nullis muris erant muniti), et quotidianum et necessarium victum se ubique adepturos existimarent, non gravate suis sedibus migra-
bant.

"Olim enim Græci et Barbari, quotquot in continenti debebant marique vicini erant, quique insulas incolebant, postquam navibus alii ad alios mare trajicere frequentius coeperunt, sese ad latrocinia converterunt, viroꝝ potentissimorum ductu, idque tum quæstus causa, tum etiam ut victum pauperibus quærerent; atque adorti civitates nullis muris munitas et quæ pagatim incolebantur, eas diripiebant, et maximam victus partem hinc sibi comparabant; quod facinus nondum ignominiam haberet, immo vero nonnihil gloriæ potius afferret." - -

"Apud antiquos poëtas navigantes interrogantur, numquid sint latrones; quod neque illi quos interrogant, factum ut se indignum inficiantur, nec illi, quibus curæ est rem ex illis scire hoc ipsis exprobrent. 236) - Omnis enim Græcia gestabat arma; tum quia domicilia nullis septa munitionibus habebant; tum etiam, quia tuto commeari ultro citroque non poterant et vitæ genus armis gestandis advetum, ut Barbari, coluerunt." 237)

De Scandinavia antiqua totidem fere verbis hæc crederes dicta. Ex iis etiam, quæ de bello Trojano summus idem Historicus habet, facile apparet, id, si copias, si naves, si belli gerendi rationem spectaveris, non immerito esse comparandum antiquis Nostratium expeditionibus maritimis. "Exerci-

236) ὁ μνηστής ἐλάλησθε, οἳ καὶ τοὺς λεγόμενους, ὑποὶ ἄλλῃ; Nestor interrogat Telemachum ejusque comitem Minervam cum ad se mari venissent. Od. III. 72.

237) L. I. cc. 2, 5, 6. Primi Athenienses ferrum deposuerunt et remissiore cultum secuti, ad genus vitæ lautius transierunt.

tum illum superioribus quidem longe majorem fuisse; dicit, at suæ ætatis bellicis apparatus inferiore; si quid hic quoque poësi HOMERI credere convenit, a quo tamen, ut poëta, verisimile est majorem in modum reū laudibus exornatam fuisse: — neque tectas naves habuisse: sed prisco potius, et prædonum more constructas.” - “Hujus vero rei causa fuit non tam ipsa hominum quam pecuniarum penuria, Nam propter commeatus inopiam copias minores duxerunt, quas ex belli sede victum pugnando sibi paraturas sperabant. — Quin etiam ne hic quidem (scil. in agro Trojano) eos omnibus copiis usos esse, sed ad Chersonesi culturam et ad latrocinium propter commeatus inopiam sese convertisse constat. Quamobrem etiam ipsis dispersis Trojani per decem annos facilius restiterunt.” 237) Ita et *Vikingos* illos Septentrionales, incredibili audacia magis quam numero metuentes, parvis navigiis æquora transiisse, longinquas etiam petiisse oras, et statione in insula vel ad ostia fluvii majoris capta, per plures sæpe annos prædam late ex finitimis regionibus egisse, nonnunquam vero et eas suo subjecisse imperio constat. Et ex talibus initiis regna olim condita fuisse testatur Historia.

---

237) THUCYDIDES L. I. cc. 10, 11.

This book should be returned to
the Library on or before the last date
stamped below.

A fine is incurred by retaining it
beyond the specified time.

Please return promptly.

